

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 29 listopada 2016 r.

Poz. 10193

UCHWAŁA NR XVIII.132.2016 RADY GMINY WĄSEWO

z dnia 22 listopada 2016 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Wąsewo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.), art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777 ze zm.), Rada Gminy Wąsewo uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Wąsewo w granicach określonych w załączniku nr 1 do uchwały.

2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 9 i 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji”, stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały.

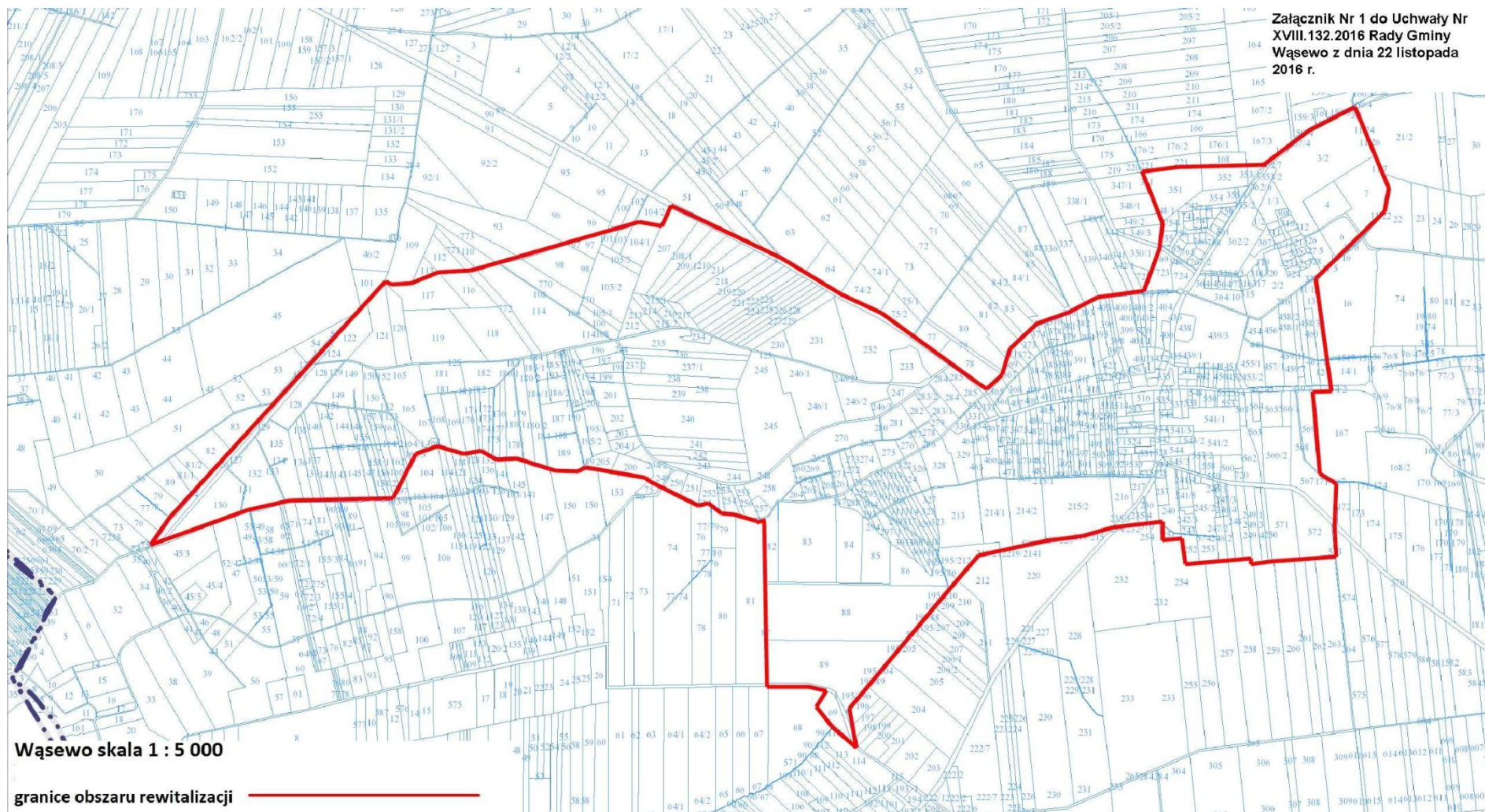
§ 2. Ustanawia się na rzecz Gminy Wąsewo prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

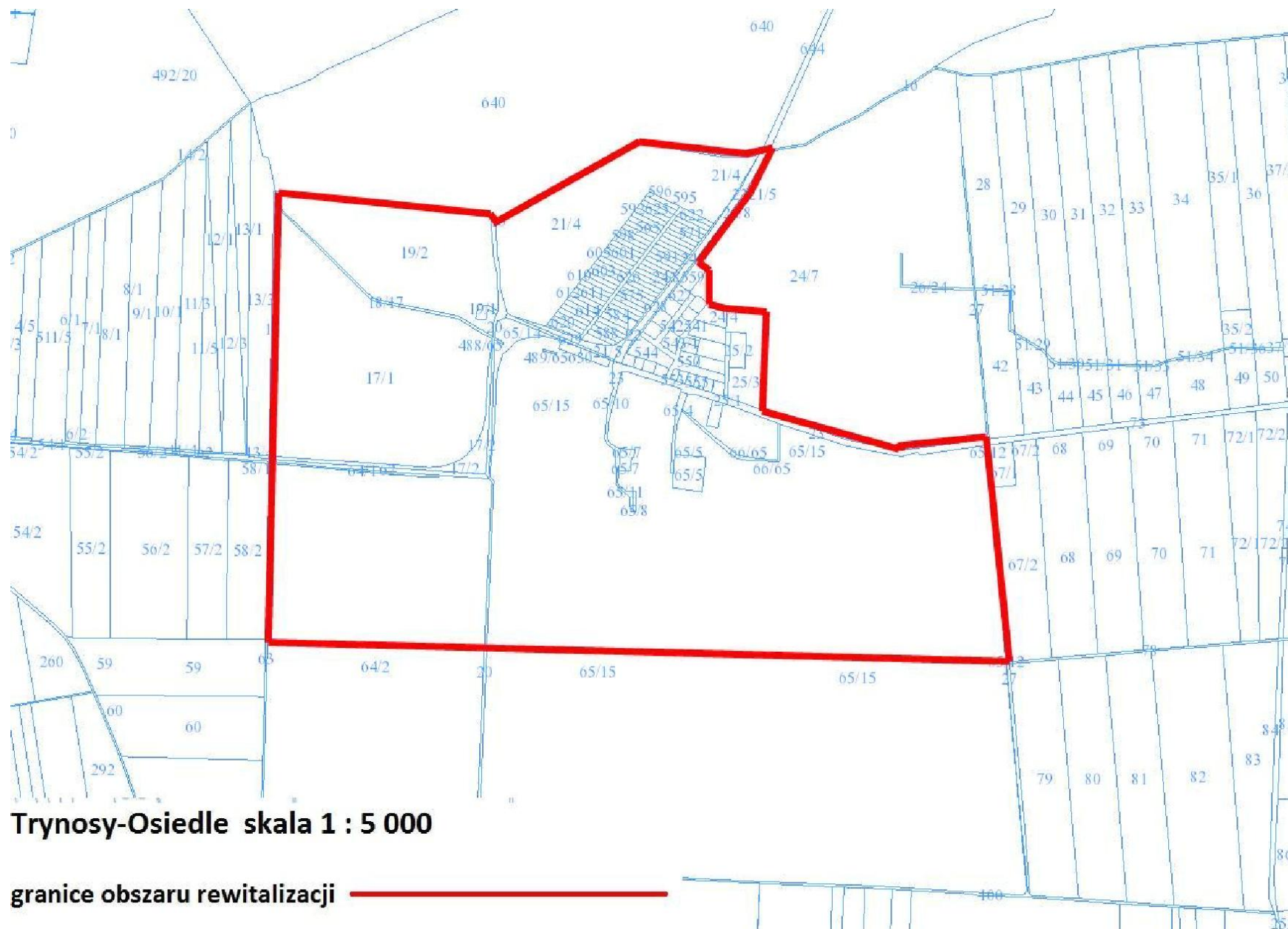
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wąsewo.

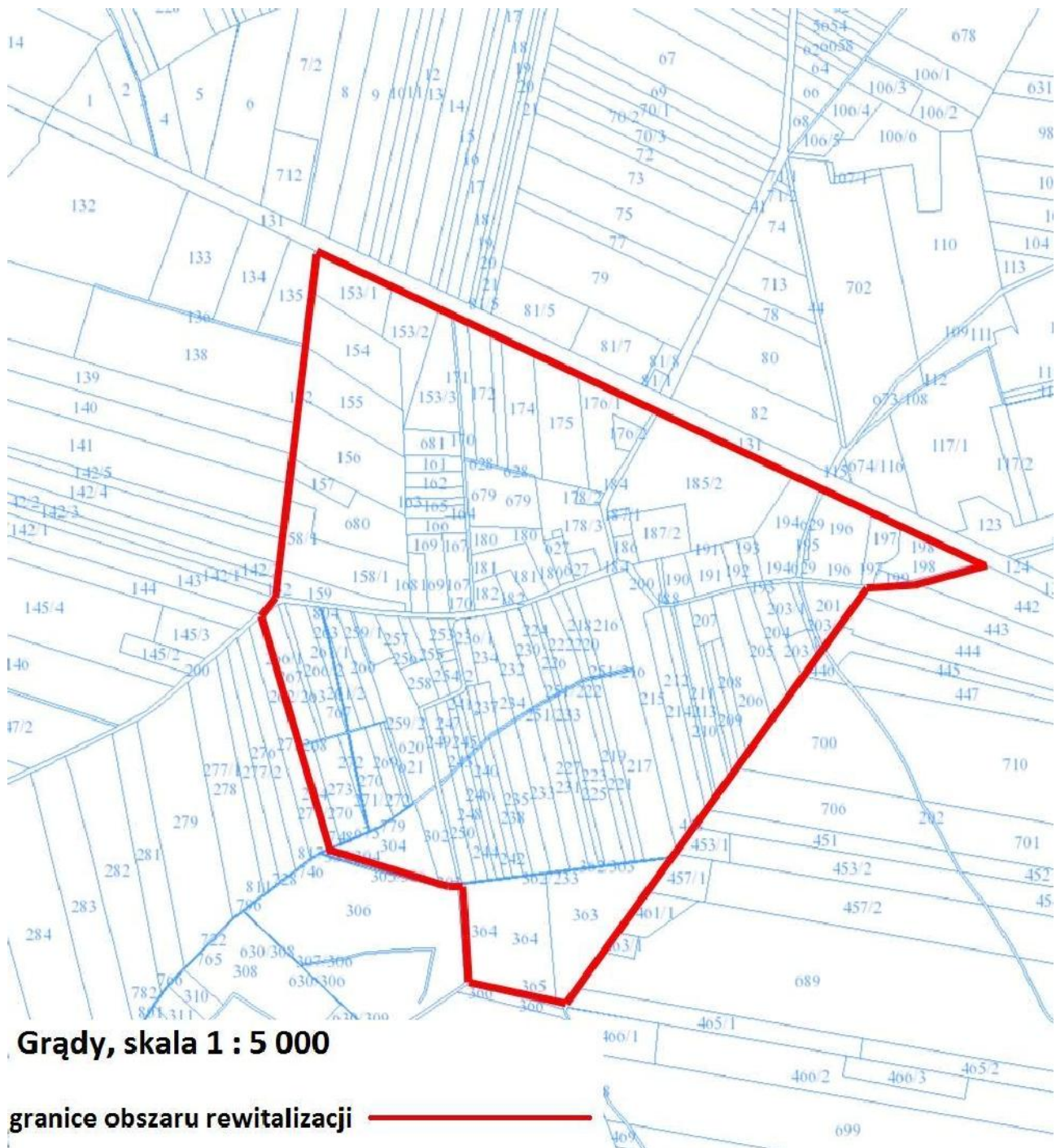
§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy:
Krzysztof Gałązka

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr
XVII.132.2016 Rady Gminy
Wąsewo z dnia 22 listopada
2016 r.

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XVIII.132.2016
Rady Gminy Wąsewo
z dnia 22 listopada 2016 r.

Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026

Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie – cel, założenia i zakres opracowania.....	4
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju.....	8
3. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy	11
Sfera społeczna.....	11
Infrastruktura społeczna	15
Sfera gospodarcza	31
Infrastruktura techniczna	41
Przestrzeń i środowisko.....	48
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.....	58
Problemy społeczne	59
Problemy gospodarcze	88
Problemy środowiskowe	91
Problemy przestrzenno-funkcjonalne	92
5. Analiza SWOT	100
6. Identyfikacja obszarów kryzysowych	103
7. Charakterystyka obszaru zdegradowanego.....	107
8. Wyznaczenie obszaru do rewitalizacji	108
9. Spis tabel i rysunków.....	112

1. WPROWADZENIE – CEL, ZAŁOŻENIA I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem opracowania Programu Rewitalizacji jest, zgodnie z ustawą z dn. 09.10.2015 r., proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Program Rewitalizacji ma charakter kompleksowy i dotyczy zarówno sfery przestrzennej, środowiskowej, technicznej, społecznej, jak i gospodarczej. Z kolei działania rewitalizacyjne powinny mieć charakter zintegrowany i wielopłaszczyznowy, a w tworzenie opracowania powinna być włączona społeczność lokalna np. mieszkańców lub lokalnych przedsiębiorców. Program Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 został opracowany zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.

Proces rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, rozumiany jest jako: „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, czy środowiskowe), integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych)¹”.

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015.

Podczas opracowywania Programu Rewitalizacji Gminy Wąsewo na lata 2016-2026 zastosowano następujący proces planowania strategicznego:

- wykonanie analiz dotyczących diagnozy stanu zdegradowanego;
- wyznaczenie obszaru rewitalizacji;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych;
- opracowanie projektu Programu Rewitalizacji;
- przeprowadzenie konsultacji z właściwymi organami;
- opracowanie ostatecznej wersji Programu Rewitalizacji, uwzględniającego uwagi z opinii i konsultacji.

Opracowanie to pozwoliło na wyznaczenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji na terenie gminy, które zostały wyodrębnione na podstawie analizy zgodnej z wytycznymi w zakresie rewitalizacji oraz założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analiza dotyczących go problemów, obejmująca kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji.

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

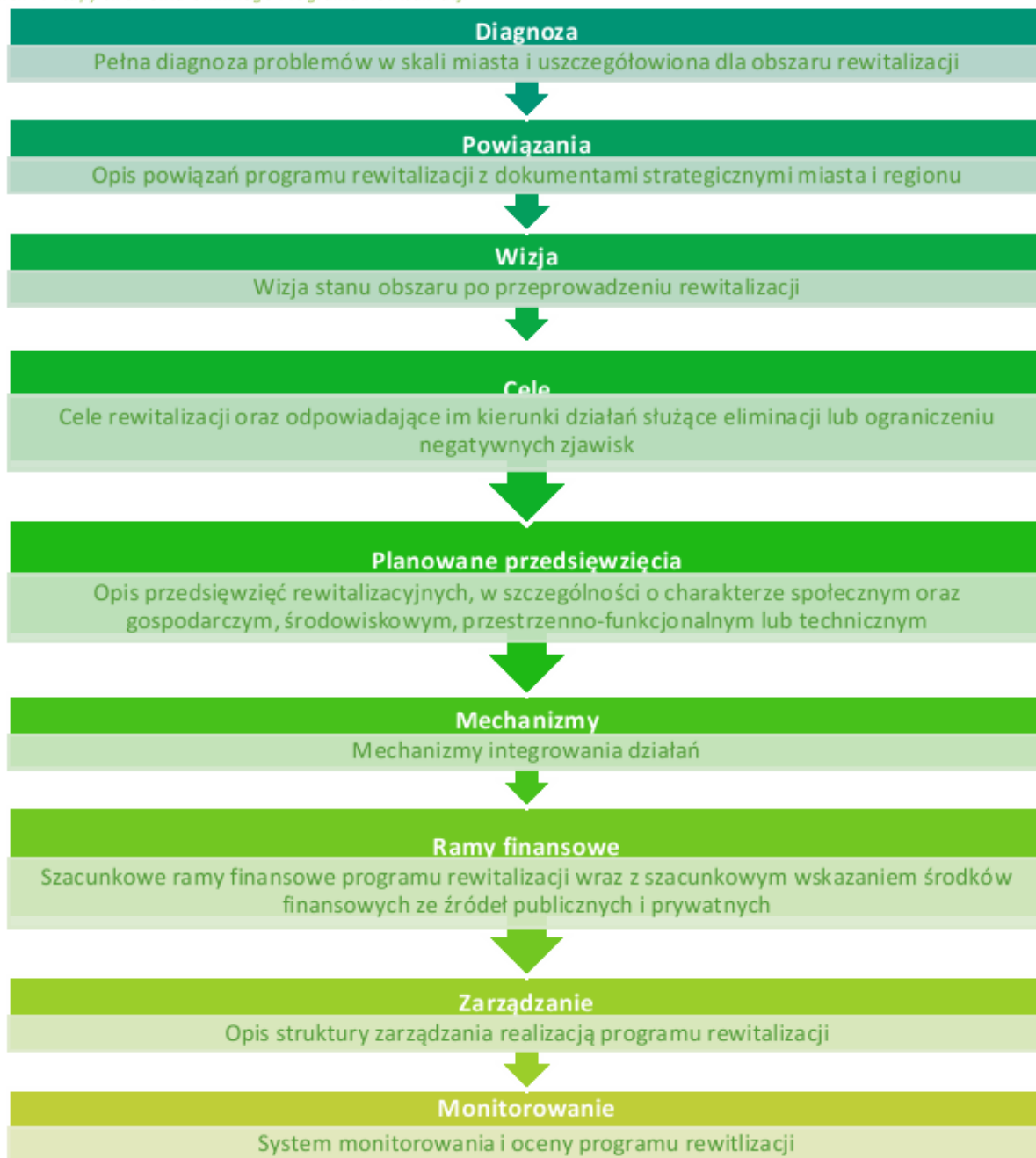
Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

Należy zaznaczyć, że głównym źródłem sfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFRR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być także środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

Nieodłącznym elementem programu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, która pozwala nie tylko na przygotowanie, ale także ocenę całego procesu rewitalizacji. Zainteresowani interesariusze mogli uczestniczyć w projekcie poprzez konsultacje społeczne i innego rodzaju spotkania.

Na poniższym rysunku przedstawiono poszczególne etapy tworzenia planu. W ten sposób zapewniona została kompleksowość i komplementarność działań. Oceniono także możliwości gminy w oparciu o środki finansowe realne do uzyskania.

Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

2. POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE GMINY, POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU

Dokument	Powiązanie z Programem Rewitalizacji
Poziom regionalny	
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku <i>Innowacyjne Mazowsze</i>	<p style="text-align: center;">Cel rozwojowy Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym</p> <p style="text-align: center;">Cel rozwojowy Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego</p> <p style="text-align: center;">Cel rozwojowy Poprawa, jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki</p> <p style="text-align: center;">Cel rozwojowy Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia</p>
Poziom powiatu	
Strategia Rozwoju Powiatu Ostrowskiego na lata 2013 - 2022	<p style="text-align: center;">Cel strategiczny 1 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu</p> <p style="text-align: center;">Cel strategiczny 2 Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i potencjału inwestycyjnego powiatu ostrowskiego</p> <p style="text-align: center;">Cel strategiczny 3 Promocja atrakcyjności turystycznej powiatu ostrowskiego</p> <p style="text-align: center;">Cel strategiczny 4</p>

	Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego i ochrona środowiska
Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowskiego na lata 2016-2022	<p>Cel główny Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin, poprzez rozwój infrastruktury społecznej i działania w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu</p> <p>Cel szczegółowy Poprawa infrastruktury społecznej</p> <p>Cel szczegółowy Zapewnienie równego dostępu do udziału w życiu społecznym mieszkańcom powiatu</p>
Poziom lokalny	
Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wąsewo na lata 2014-2024	<p>Obszar priorytetowy I Polityka wobec rodziny Cel operacyjny I Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie Cel operacyjny IV Wspieranie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Obszar priorytetowy II Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych Cel operacyjny I Stworzenie sprawnego wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych Cel operacyjny II Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej Cel operacyjny III Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych</p> <p>Obszar priorytetowy III Polityka wobec osób bezrobotnych Cel operacyjny I Poprawa działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych</p>

	Cel operacyjny II Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych
Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wąsewo na lata 2012-2015, z perspektywą na lata 2016-2019	Cel długookresowy Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Cel długookresowy Kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu (...) propagowanie odzysku i recyklingu odpadów

3. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY

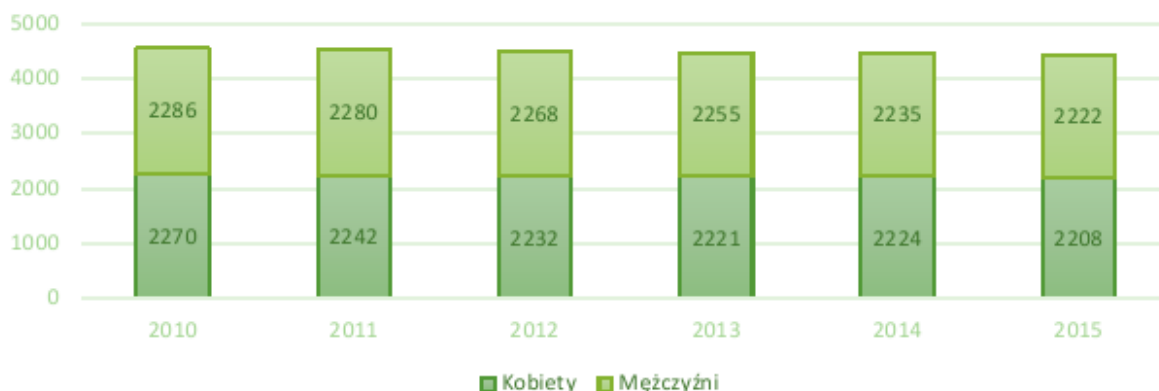
SFERA SPOŁECZNA

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA GMINY

W 2015 roku liczba mieszkańców gminy Wąsewo wyniosła 4430 osób. W analizowanym okresie pięciu lat, najwyższą liczbę ludności odnotowano w 2010 roku (4556 osób). Porównując niniejsze wartości, stan ludności zmniejszył się o 2,77%, tj. o 126 osób.

W strukturze demograficznej według płci, należy zauważyć przewagę liczby mężczyzn nad kobietami. Największa różnica została zanotowana w 2011 roku (o 38 osób), natomiast najniższa w 2014 roku (o 11 osób). W ciągu pięciu lat, średnio na 100 mężczyzn przypadło 99 kobiet².

Wykres 1. Liczba ludności gminy w latach 2010-2014

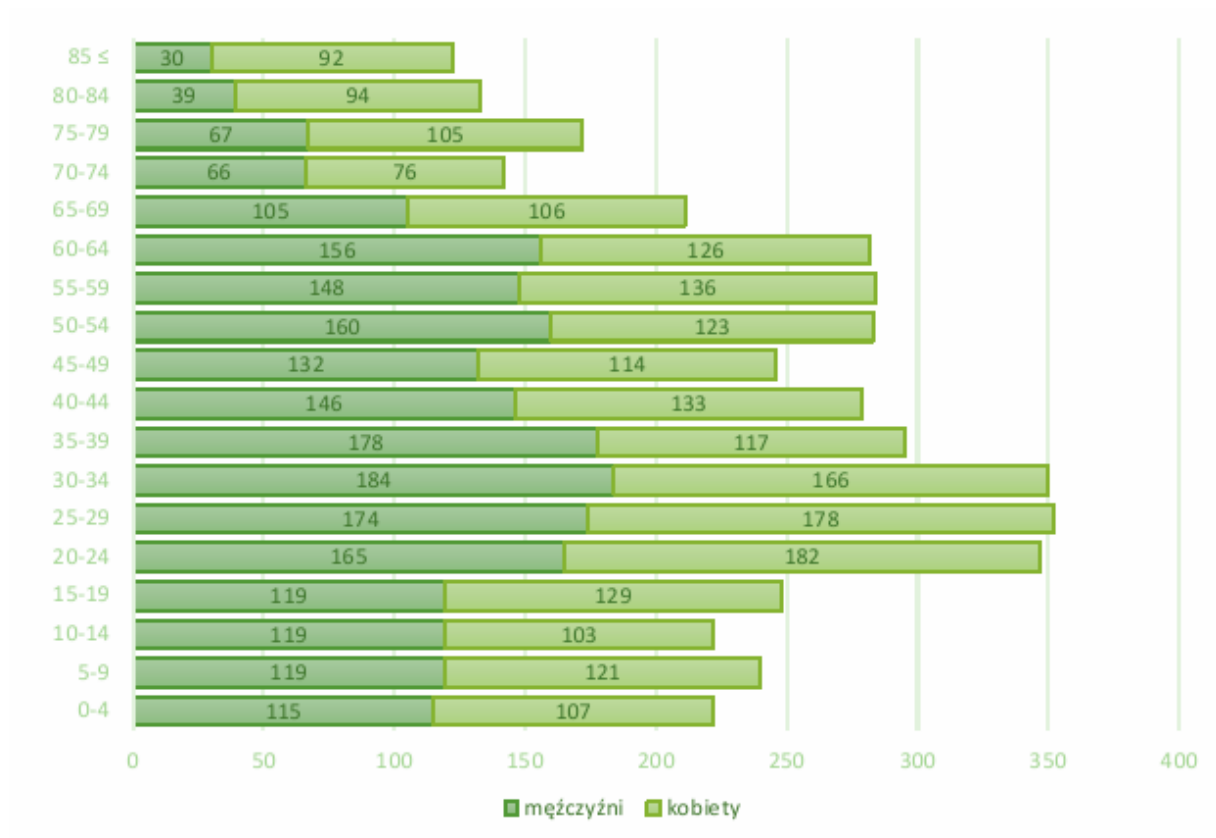
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności Gminy Wąsewo według wieku charakteryzuje się przewagą liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wartą odnotowania jest przewaga liczby ludności w wieku poprodukcyjnym nad przedprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 18,78%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 20,45%. Poddając analizie poniższy wykres, należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba mężczyzn przewyższa liczbę

² Dane BDL GUS (2015 r.) – współczynnik feminizacji - spólczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

kobiet w przedziałach: 0-4, 10-14 i 30-64 lat. Natomiast liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn w przedziałach wieku: 5-9, 15-29, 65-85 i dalszych latach.

Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy

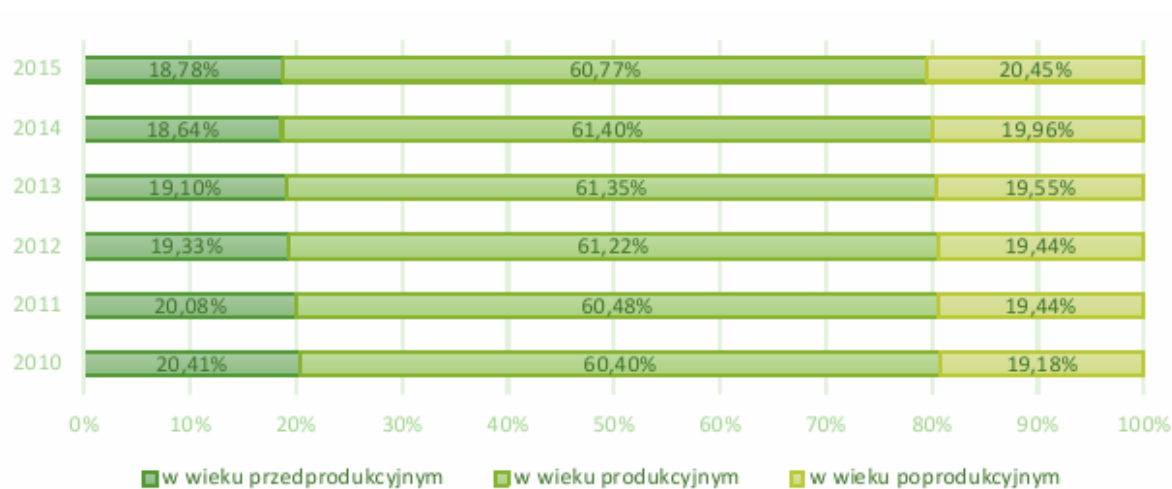
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując zmiany w udziale ludności według grup ekonomicznych w gminie, należy zwrócić uwagę na niepokojącą tendencję starzenia się społeczeństwa.

W latach 2010-2015 grupa osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 1,27 punktu procentowego. Nieznacznie wzrósł odsetek ludzi w wieku produkcyjnym, tj. o 0,37 punktu procentowego. Z drugiej strony, w największym stopniu zmalał odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (o 1,63 punktu procentowego).

Zgodnie z zaobserwowanymi trendami, w przyszłych latach odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym będzie stopniowo zmniejszać się, a odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrastać.

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przeciągu badanego okresu, przyrost naturalny w większości lat przybierał ujemne wartości. Jedynie w 2015 roku odnotowano dodatni przyrost naturalny wynoszący 3,4 na 1000 ludności. W pozostałych okresach występował spadek ludności. Zjawisko to było najbardziej nasilone w 2012 roku, kiedy wskaźnik ten osiągnął wartość -4,9. Najwyższą wartość urodzeń żywych zanotowano w roku 2015, wynoszącą 13,1 na 1000 ludności, natomiast najwięcej zgonów zarejestrowano w 2012 (13,27 na 1000 mieszkańców) i 2013 roku (13,37 na 1000 mieszkańców)³.

Wykres 4. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014

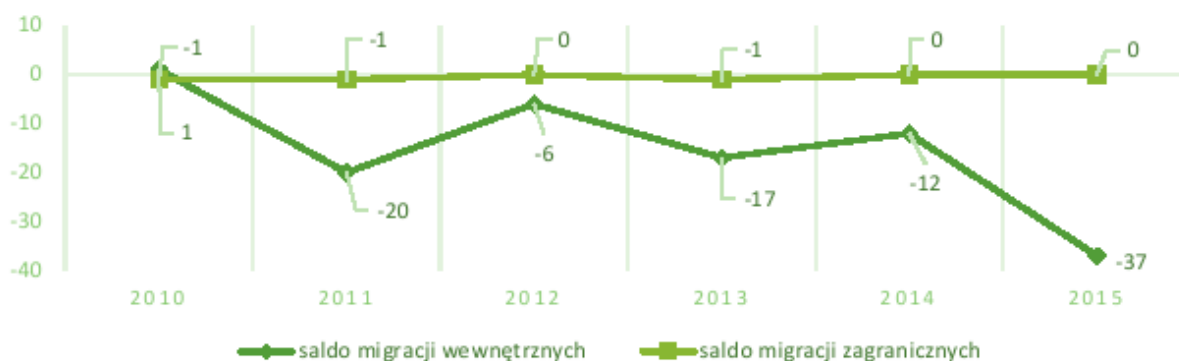
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

³ Dane BDL GUS (2015 r.) - Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności.

Gmina Wąsewo w latach 2010-2015 odnotowała niewielkie ujemne saldo w bilansie migracji zagranicznych⁴. Ujemne wartości zanotowano w roku 2010, 2011 i 2013, podczas których z obszaru gminy ubyło o trzy osoby więcej, niż przyjechało. W 2012, 2014 i 2015 roku odnotowano zerową wartość tego wskaźnika. Oznacza to, że w tych latach wartości emigrantów i imigrantów się zrównały.

O wiele bardziej niekorzystna sytuacja została zarejestrowana w kategorii saldo migracji wewnętrznych⁵. Od 2011 roku wskaźnik ten przybierał ujemne wartości. Świadczy to, że w przeciągu ostatnich czterech lat, znacznie więcej mieszkańców wyjechało z gminy, niż na jej teren przybyło. Najniższe saldo migracji wewnętrznych odnotowano w 2015 r. (-37). W poprzednich latach saldo migracji wewnętrznych przybierało wartości od 1 do -20.

Wykres 5. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁴ Różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej/kraju z zagranicy i liczby osób, które w tym okresie wyjechały z tej jednostki/kraju za granicę. (imigracja-emigracja) (wg BDL GUS).

⁵ Różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej z innych miejscowości w kraju i liczby osób, które w tym okresie opuściły tę jednostkę przenosząc się do innych miejscowości w kraju (napływ-odpływ) (wg BDL GUS).

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

EDUKACJA

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły i placówki edukacyjne⁶:

1. Szkoła Podstawowa w Brudkach Starych,
2. Szkoła Podstawowa w Rząśniku Włociańskim,
3. Zespół Placówek Oświatowych w Wąsewie, w skład zespołu wchodzi:
  - Publiczne Gimnazjum w Wąsewie,
  - Szkoła Podstawowa w Wąsewie,
  - Gminne Przedszkole w Wąsewie.

Ponadto, w gminie Wąsewo swoją działalność prowadzą dwie niepubliczne placówki oświatowe: szkoła podstawowa i punkt przedszkolny. Oba obiekty zarządzane są przez Stowarzyszenie „Przyszłość w Gminie Wąsewo”.

W gminie Wąsewo liczba placówek wychowania przedszkolnego w latach 2013-2015 nie zmieniła się. W 2015 roku istniało 7 oddziałów wychowania przedszkolnego, tworząc wspólnie 95 miejsc dla dzieci. Było to o 1,05% więcej miejsc w stosunku do wartości z 2013 roku. W przeciągu diagnozowanych trzech lat zmniejszyła się także liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli (tj. o 3,28%).

W czasie trzech ostatnich lat na terenie gminy, nie przybyło, ani nie ubyło również żadnych szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W placówkach o edukacji na poziomie podstawowym odnotowano wzrost liczby uczniów o 26 osób. Pomimo większej liczby osób uczących się, w przeciągu analizowanych lat, nie zmieniła

---

⁶ Informacje dotyczące placówek edukacyjnych na terenie Gminy pochodzą ze strony internetowej Gminy Wąsewo www.wasewo.pl [dostęp: 30.09.2016].

się wartość wskaźnika dla liczby uczniów przypadających na jeden oddział szkoły podstawowej.

Odwrotną sytuację dotyczącą liczby uczących się, zanotowano w szkołach gimnazjalnych. Z każdym kolejnym rokiem odnotowywano spadek liczby uczniów. Względem 2013 roku ich liczba spadła o 8% w roku 2015 roku. Równocześnie zmniejszyła się liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w tych placówkach edukacyjnych.

Tabela 1. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015

	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6	6
Oddziały w placówkach przedszkolnych	8	8	7
Miejsca w przedszkolach	85	90	95
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	61	54	41
Szkoły podstawowe	4	4	4
Uczniowie szkół podstawowych	242	263	268
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	139	121	128
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	11	11	11
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	23	20	21

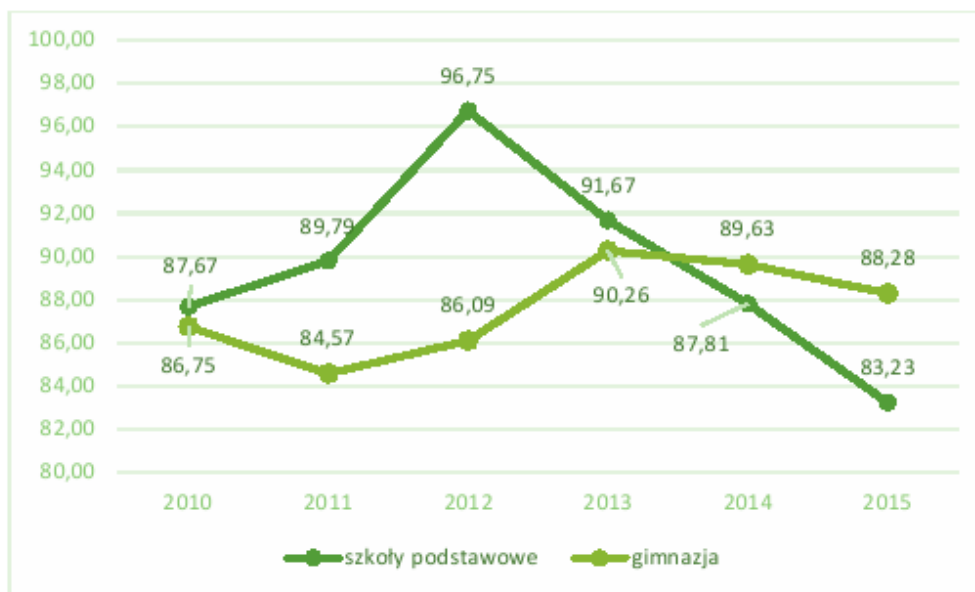
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poddając analizie współczynnik skolaryzacji z terenu gminy Wąsewo, należy zwrócić uwagę na kwestię kształtowania się trendów.

W odniesieniu do szkół podstawowych, na początku lat 2010-2015 zarejestrowano tendencję wzrostową do 96,75%, następnie od 2012 roku – spadkową do 83,23% (tj. o 13,52 punktów procentowych).

Notowanie współczynnika skolaryzacji w szkołach gimnazjalnych w latach 2010-2015 wahało się mniej dynamicznie w porównaniu do zmian wartości współczynnika skolaryzacji szkolnictwa podstawowego. Wahania te były między 84,57% a 96,26% (tj. o 5,69 punktów procentowych).

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych oraz gimnazjalnych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

We wszystkich placówkach oświatowych, znajdujących się w obrębie obszaru gminy, pracuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

Na wyposażenie wszystkich szkół składa się nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne. Co więcej, przy każdym obiekcie edukacyjnym funkcjonują place zabaw wybudowane w ramach programu „Radosna Szkoła”.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Wąsewo aktywnie działają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Należą do nich:

- Stowarzyszenie „Ziemia Wąsewska” (ul. Zastawska 13, Wąsewo),
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich wsi Przedświt „Świtanki” (Przedświt 37a),
- Stowarzyszenie „Przyszłość w Gminie Wąsewo” (Trynosy – Osiedle 14, Wąsewo),
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi „Sąsiad” (Rososz),
- Klub Sportowy „Wąsewo” (ul. Armii Krajowej 6, Wąsewo),

- Zespół Ludowy „Świtanki” z Przedświecia,
- Parafia pw. Narodzenia NMP w Wąsewie,
- Chór Parafialny w Wąsewie.

Działania wszystkich stowarzyszeń skierowane są na zewnątrz do społeczności lokalnej. Poprzez swoją aktywność kulturalną chcą zwiększyć poziom integracji między mieszkańcami, wzmocnić wzajemne więzi i zacieśnić stosunki międzysąsiedzkie.

Centrum kształcenia jest placówką o charakterze oświatowym. Na jej wyposażenie składa się w 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Z niniejszych komputerów może korzystać każda osoba zamieszkująca teren Gminy Wąsewo, będąca zainteresowana uzupełnieniem i poszerzeniem swojej wiedzy, podnoszeniem swoich kompetencji, czy też zdobywaniem nowych kwalifikacji.

Zadania z zakresu kultury pełni również Gminna Biblioteka Publiczna w Wąsewie, zlokalizowana w budynku Urzędu Gminy Wąsewo (ul. Zastawska 13, Wąsewo). Placówka ta funkcjonuje od 21 czerwca 2016 roku, pełniąc podstawową działalność związaną z zarządzaniem księgozbiorem. Dostęp do biblioteki możliwy jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-17:00.

Główną bazę sportową w gminie pełni Gminne Centrum Sportu i Rekreacji (GCSiR) zlokalizowane przy ul. Armii Krajowej 6, w miejscowości Wąsewo. Infrastrukturę niniejszego obiektu tworzy m.in.:

- pełnowymiarowa hala sportowa,
- kompleks boisk powstałych w ramach realizacji programu „Moje Boisko ORLIK 2012”,
- pełnowymiarowe boisko piłkarskie z bieżnią.

Oprócz tych obiektów, na terenie dwóch sołectw gminy Wąsewo, funkcjonuje także kompleks rekreacyjno-sportowy przy szkole w Rząśniku Włościańskim i boisko piłkarskie w Brudkach Starych.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalno-promocyjnych⁷ w Gminie Wąsewo m.in. zaliczane są:

- Mistrzostwa Gminy w Halowej Piłce Nożnej w hali widowiskowo-sportowej GCSiR – impreza cykliczna,
- Otwarty Turniej w Tenisa Stołowego im. Ryszarda Łoniewskiego w hali widowiskowo-sportowej GCSiR – impreza cykliczna,
- mecze ligowe drużyn piłkarskich Klubu Sportowego Wąsewo – boisko sportowe przy ZPO w Wąsewie,
- Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze – impreza cykliczna,
- Dożynki Gminno-Parafialne,
- Festiwal Pieśni Maryjnej.

OCHRONA ZDROWIA

W ramach ochrony zdrowia na terenie gminy Wąsewo działa jedna placówka opieki medycznej – NZOZ Przychodnia Lekarska VISH-MED (ul. Goworowska 39, Wąsewo).

Od roku 2012 odnotowywano ciągłe zmniejszanie się liczby udzielanych porad lekarskich. Największy spadek był z 2012 roku na 2013 rok, tj. o 1431 porad (o 7,8%). W kolejnych latach liczba konsultacji medycznych zmniejszała się średnio o 167 porad. Względem roku 2012, po trzech latach zarejestrowano prawie dziesięcioprocentowy spadek wartości analizowanego wskaźnika.

Tabela 2. Porady lekarskie udzielone w placówce medycznej w Wąsewie w latach 2012-2015.

	2012	2013	2014	2015
liczba udzielonych porad lekarskich	18 293	16 862	16 775	16 528

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

⁷ Kalendarz wydarzeń kulturalno-promocyjnych w Gminie Wąsewo na rok 2014 (<http://www.wasewo.pl/kultura/blog.html>).

Innym obiektem z zakresu ochrony zdrowia działającym na terenie gminy Wąsewo jest apteka Panaceum (Goworowska 39, Wąsewo).

Co więcej, za pilnowanie przestrzegania prawa i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom oraz turystom na terenie gminy odpowiedzialne są instytucje:

- Ochotnicza Straż Pożarna (na obszarze gminy działa 13 jednostek OSP: Bartosy, Brudki Stare, Brzezienko, Czesin, Dalekie, Grądy, Mokrylas, Przyborowie, Rząśnik Włociański, Wąsewo, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo),
- Komenda Powiatowa Policji w Ostrowi Mazowieckiej z punktem przyjęć interesantów w Wąsewie (ul. Zastawska 13, budynek Urzędu Gminy, otwarty w poniedziałki w godzinach 15:00-17:00 i czwartki w godzinach 9:30-11:30).

POMOC SPOŁECZNA

Działania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie (GOPS). Do nadrzędnych obowiązków pracowników instytucji należy realizacja zleceń z budżetu wojewódzkiego oraz zadań własnych Gminy. Ośrodek pomocy społecznej transferuje otrzymane środki finansowe dla osób i rodzin objętych programem wsparcia.

W latach 2010-2013 liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną systematycznie się zmniejszała. Wówczas, w tym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 5,4%. Natomiast w roku następnym 2014, wartość analizowanego wskaźnika dynamicznie wzrosła do poziomu 857, czyli o 50 gospodarstw domowych.

Inna sytuacja nastąpiła wśród osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej. Na początku diagnozowanego okresu odnotowano wzrost liczby tych osób (o 9). W kolejnych dwóch latach przybyło 26 osób będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsewie.

Wykres 7. Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy w latach 2010-2014

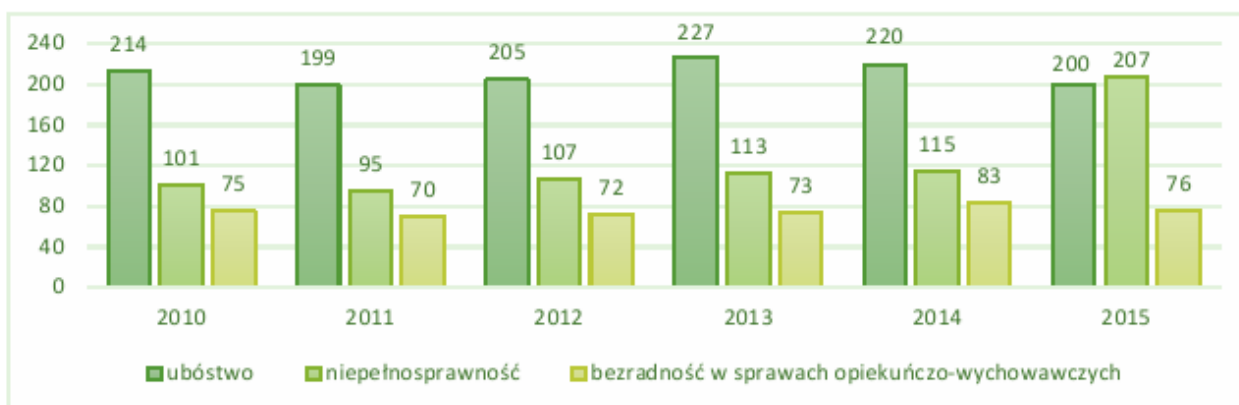

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Występujące na terenie gminy zjawiska społeczne, to ubóstwo, niepełnosprawność i niezdarność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Analizując liczbę rodzin zmagających się z problemami społecznymi zauważyć można, że dominującym zjawiskiem w gospodarstwach domowych w przeciągu pięciu lat było ubóstwo. W mniejszym stopniu doskwierała niepełnosprawność, choć w 2015 roku wartość tego wskaźnika była wyższa od wartości ubóstwa. W porównaniu z rokiem 2014, liczba gospodarstw domowych zmagających się z problemem niepełnosprawności wzrosła o 60%. Najmniej rodzin odznaczało się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W diagnozowanym okresie ich liczba wahała się między 70 a 83.

Wykres 8. Liczba rodzin zmagających się z problemami społecznymi na terenie gminy w latach 2010-2015

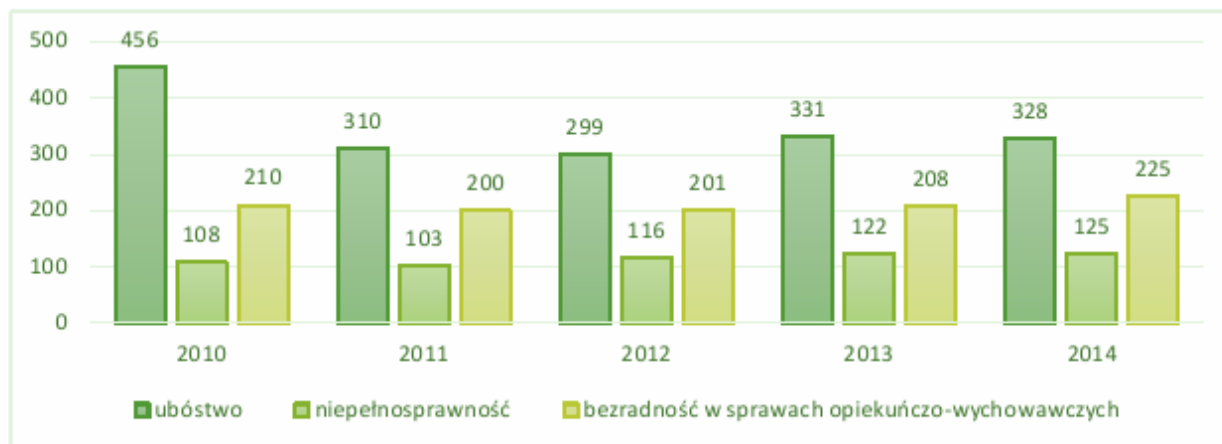

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie.

Z kolei, analiza liczby osób borykających się z negatywnymi zjawiskami społecznymi, wykazała, że ubóstwo także było najczęściej pojawiającym się problem w okresie 5 lat. W stosunku do 2010 r., wartość ubóstwa w 2015 r. zmalała o 28%.

Jednakże, odwrotny trend nastąpił w odniesieniu do niepełnosprawności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2010-2015 wskaźnik niepełnosprawności wyrażał się niższymi wartościami niż wskaźnik bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 9. Liczba osób zmagających się z problemem społecznym na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Wąsewie.

Dokładne liczby rodzin i osób zmagających się z ubóstwem, niepełnosprawnością i bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w podziale na miejscowości leżące na terenie Gminy Wąsewo przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela 3. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem ubóstwa w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	5	12	4	7	5	9	6	9	5	8	5	8
Bartosy	4	5	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4
Brzezienko	10	19	9	11	8	10	11	13	8	10	6	7
Brudki Nowe	6	18	5	12	7	14	7	14	6	13	6	12
Brudki Stare	17	30	16	23	17	22	17	22	19	24	17	21
Choiny	4	7	4	5	4	5	5	6	4	5	3	3
Grądy	16	29	13	17	10	11	11	12	12	15	10	14
Grębkki	4	11	5	8	6	10	8	12	5	8	5	7
Czesin	2	5	2	4	2	4	2	2	3	5	3	3
Dalekie	3	11	4	10	4	7	4	11	5	10	4	10
Jarząbka	4	9	4	6	4	5	3	4	3	3	2	3
Króle	1	1	1	1	1	1	1	1	3	5	4	4
Majdan Suski	4	9	2	3	4	5	6	8	7	10	6	9
Mokrylas	2	3	1	1	1	1	2	3	3	4	3	4
Modlinek	4	7	3	4	2	4	3	6	3	6	3	6
Przedświt	15	41	14	24	12	21	14	23	14	24	14	22

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Przyborowie	5	9	4	5	3	5	3	3	4	7	3	3
Rososz	3	8	3	7	5	9	6	11	7	11	7	14
Ruda	3	9	4	7	5	9	5	7	3	6	3	7
Rynek	6	9	5	6	5	6	5	8	4	5	5	6
Rząśnik Majdan	6	14	6	9	7	10	6	8	5	8	6	11
Rząśnik Szlachecki	9	25	9	19	7	14	10	18	8	14	9	14
Rząśnik Włościański	4	9	5	6	7	11	9	16	7	16	7	11
Trynosy	7	14	6	9	3	8	3	7	4	6	6	6
Trynosy Osiedle	21	37	21	28	25	30	21	25	22	25	17	24
Ulasek	5	14	5	7	5	7	6	9	4	9	4	9
Wąsewo	17	27	16	19	16	18	15	19	16	19	11	13
Wąsewo Kolonia	3	8	3	5	3	4	4	7	4	7	4	7
Wąsewo Lachowiec	2	9	2	7	1	4	1	3	2	4	2	4
Wysocze	7	19	6	12	7	9	8	13	7	11	7	11
Zastawie	8	18	7	12	10	14	14	18	14	18	10	13
Zgorzałowo	7	19	7	13	5	7	7	8	6	8	5	8

Źródło: dane z GOPS w Wąsewie

Tabela 4. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem niepełnosprawności w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	4	4	3	3	4	4	3	3	2	2	1	1
Bartosy	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Brzezińko	2	2	2	2	6	6	5	5	4	14	4	4
Brudki Nowe	2	2	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2
Brudki Stare	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10	10
Chołny	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Grądy	12	13	11	12	10	11	9	9	10	10	10	10
Grębkł	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Czesin	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dalekie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Jarząbka	1	1	1	2	1	1	0	0	1	2	0	0
Króle	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Majdan Suski	1	1	0	0	1	1	4	4	4	4	4	4
Mokrylas	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Modlinek	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedświt	8	8	7	8	5	6	7	7	9	9	8	8
Przyborowie	1	1	0	0	0	0	2	2	3	3	2	2
Rososz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruda	2	5	3	5	4	6	4	6	2	4	2	4
Rynek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Rząśnik Majdan	6	6	5	5	5	5	5	6	4	5	3	4
Rząśnik Szlachecki	3	4	2	2	2	2	3	4	3	3	3	3

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rząśnik Włościański	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	6
Trynosy	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Trynosy Osiedle	14	14	15	15	18	21	14	18	17	19	16	18
Ulasek	3	3	4	5	4	5	6	6	4	5	3	3
Wąsewo	8	8	7	7	9	9	10	10	10	10	9	9
Wąsewo Kolonia	1	1	1	1	1	1	2	3	2	3	2	3
Wąsewo Lachowiec	2	3	2	3	1	2	1	1	2	3	2	3
Wysocze	1	1	1	1	2	2	1	1	3	3	1	1
Zastawie	4	4	4	4	10	10	10	10	8	8	8	8
Zgorzałowo	3	3	3	3	2	2	4	4	2	2	2	3

Źródło dane z GOPS w Wąsewie

Tabela 5. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bagatele	2	6	2	6	2	7	2	6	2	6	2	6
Bartosy	1	1	1	2	1	2	1	2	0	0	0	0
Brzezienko	4	9	3	7	3	7	4	10	4	10	3	7

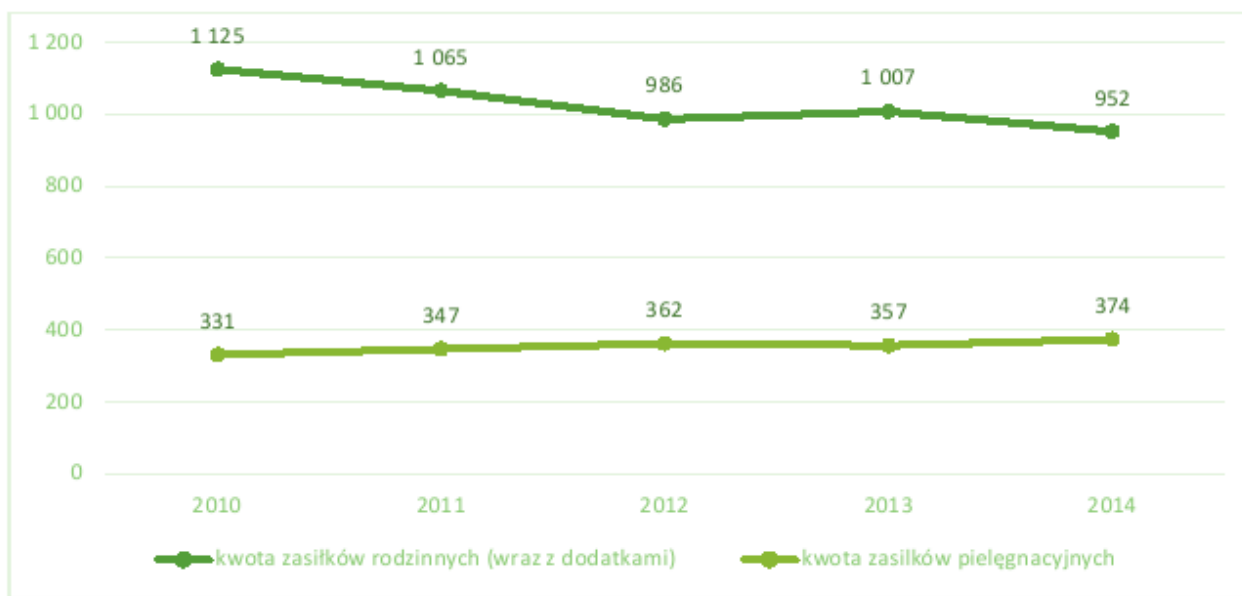
Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Brudki Nowe	3	10	4	10	4	12	4	10	4	12	4	12
Brudki Stare	3	7	1	4	1	4	1	4	3	8	3	8
Choiny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grądy	4	9	3	7	4	8	3	6	4	9	5	11
Grębki	2	7	2	7	2	7	3	8	3	7	3	6
Czesin	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Dalekie	2	10	2	10	2	11	2	11	2	10	2	7
Jarząbka	3	6	3	6	4	6	2	3	2	3	1	1
Króle	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	2	6
Majdan Suski	2	5	1	2	2	4	2	4	2	5	1	3
Mokrylas	1	2	1	2	1	2	1	3	2	5	2	5
Modlinek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedświt	6	19	6	19	6	17	4	12	4	10	3	6
Przyborowie	3	6	3	7	1	3	1	3	2	6	2	6
Rososz	2	6	2	6	3	10	3	11	4	14	4	14
Ruda	2	7	3	10	3	10	3	10	3	9	3	9
Rynek	2	3	1	2	2	3	3	7	3	7	3	7
Rząśnik Majdan	2	3	3	5	3	5	3	5	3	6	3	8
Rząśnik Szlachecki	3	11	2	8	2	8	4	14	3	11	3	10

Miejscowość	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Rząśnik Włociański	3	7	3	7	3	6	4	13	4	13	3	8
Trynosy	4	11	4	11	4	12	3	10	3	10	3	9
Trynosy Osiedle	6	18	6	17	6	16	7	16	8	16	9	19
Ulasek	3	10	3	10	2	7	2	7	2	7	3	9
Wąsewo	2	6	3	7	3	8	2	7	3	7	2	6
Wąsewo Kolonia	2	4	1	3	1	3	1	4	1	4	1	4
Wąsewo Lachowiec	1	6	1	6	1	5	1	4	1	4	1	4
Wysocze	4	12	3	10	3	9	3	8	3	8	2	6
Zastawie	2	6	2	6	2	4	3	6	4	7	2	3
Zgorzałowo	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3

Źródło dane z GOPS w Wąsewie

Koszty związane z udzielaniem świadczeń rodzinom zamieszkujących na terenie gminy Wąsewo uległy zmniejszeniu. W 2014 roku odnotowano 15,4% spadek wysokości świadczeń w porównaniu do 2010 roku. W tym samym okresie nastąpił wzrost kosztów pokrywających zasiłki pielęgnacyjne⁸ o 43 tys. zł.

Wykres 10. Świadczenia rodzinne wypłacane w ciągu roku w tys. zł (lata 2010-2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność każdego mieszkańca gminy Wąsewo powinna być prowadzona przede wszystkim w poszanowaniu lokalnej tradycji, kultury, przyrody, jak też w szacunku dla poglądów i pracy pozostałych obywateli w gminie⁹.

⁸ Świadczenie pielęgnacyjne – forma świadczenia opiekuńczego w ramach świadczeń rodzinnych z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (słownik pojęć BDL GUS)

⁹ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo – załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Czynny udział ludności w życiu jednostki wiejskiej Wąsewo głównie koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i innych instytucji kulturalno-sportowych. Istotą funkcjonowania niniejszych organizacji jest m.in. ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja inicjatyw społecznych.

Funkcjonujące na terenie gminy różnego rodzaju instytucje, jak np. placówki wychowawczo-edukacyjne, stowarzyszenia, kluby sportowe i OSP, stanowią „przestrzeń” skupiające mieszkańców będących w różnym wieku. Oferty organizacji kulturalno-sportowo-rozrywkowych skierowane są bowiem odpowiednio do każdej grupy wiekowej ludności gminy.

Bycie członkiem danej instytucji daje każdej osobie możliwość zwiększenia swojej przynależności do lokalnej społeczności, rozwinięcie własnych umiejętności lub zdobycie nowej wiedzy.

Ponadto większa aktywność mieszkańców w codziennym życiu społecznym, np. jako członek danej organizacji lub prowadząc przedsiębiorstwo w miejscu zamieszkania, sprzyja lepszej promocji gminy Wąsewo, nie tylko w obrębie powiatu czy województwa, ale także w całego kraju.

SFERA GOSPODARCZA

LICZBA I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Wąsewo w ostatnich latach zwiększyła się. W roku 2015 odnotowanych zostało 235 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło liczbę o 28 (tj. o 11,91%) wyższą w stosunku do roku 2010. Największy udział przypadł mikro przedsiębiorcom, których stan zatrudnienia kształtuje się na poziomie 1–9 pracowników. Udział obiektów zatrudniających liczbę pracowników w przedziale 10–49 przypadł kilku firmom (tzw. małe przedsiębiorstwa), których liczba w 2015 r. wynosiła 7 i była o jeden mniejsza niż w 2010 r. W gminie wiejskiej w latach 2010-2015 nie zarejestrowano żadnej firmy liczącej 50 i więcej pracowników.

Analiza struktury przedsiębiorstw daje informację, że najszybsze tempo wzrostu w badanym okresie miały mikro przedsiębiorstwa.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najliczniejszą grupę podmiotów w roku 2015 roku stanowiły podmioty gospodarki narodowej prowadzące działalność w sekcji budownictwo (47 podmiotów) i w sekcji handel hurtowy i detaliczny wraz z naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (42 podmioty).

Działalność związana z sektorem rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz z sektorem o pozostałej działalności usługowej wraz z sektorem, w którym gospodarstwa domowe zatrudniają pracowników, produkują wyroby i świadczą usługi na własne potrzeby, prowadzona jest przez tę samą liczbę firm (23). Na terenie jednostki wiejskiej nie było podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w dziale:

- górnictwo i wydobywanie;
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- organizacje i zespoły eksterytorialne.

Szczegółową liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na klasyfikację PKD¹⁰ W Gminie Wąsewo w 2015 r.

Lp.	Sekcja PKD 2007	liczba podmiotów gospodarczych	Lp.	Sekcja PKD 2007	liczba podmiotów gospodarczych
1	A	23	11	K	6
2	B	0	12	L	2
3	C	13	13	M	10
4	D	0	14	N	5
5	E	0	15	O	15
6	F	47	16	P	9
7	G	42	17	Q	7
8	H	21	18	R	4
9	I	7	19	S i T	23
10	J	1	20	U	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

¹⁰ A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B - górnictwo i wydobywanie

C - przetwórstwo przemysłowe

D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F - budownictwo

G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

H - transport i gospodarka magazynowa

I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J - informacja i komunikacja

K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

P - edukacja

Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna

R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

S - pozostała działalność usługowa

T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

U - organizacje i zespoły eksterytorialne

Rozkład podmiotów gospodarczych ze względu na strukturę własnościową przyjmuje wartości nierównomierne. W 2015 roku funkcjonowało jedynie 11 przedsiębiorstw z sektora publicznego. Natomiast w sektorze prywatnym działalność swą prowadziło 224 podmiotów gospodarczych. Ich liczba zmniejszyła się w okresie 5 lat o 12,05%.

Zdecydowaną większość (76,17% ogółu) przedsiębiorstw stanowiły osoby fizyczne. Co więcej, ich liczba z roku na rok rosła (między 2010 a 2015 rokiem odnotowano dziesięcioprocentowy wzrost). W dalszej kolejności występowały stowarzyszenia i organizacje społeczne (21). Pozostałe podmioty z sektora prywatnego stanowiły bardzo małą liczbę.

Należy odnotować, że w gminie nie było wówczas żadnych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego. Ponadto, dopiero w 2015 roku została założona pierwsza fundacja.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 r.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	10	9	10	11	10	11
Sektor prywatny ogółem, w tym:	197	193	203	216	220	224
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	161	156	164	177	177	179
Spółki handlowe	3	3	4	4	5	5
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie	3	3	3	3	3	3
Fundacje	0	0	0	0	0	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	19	19	19	20	21

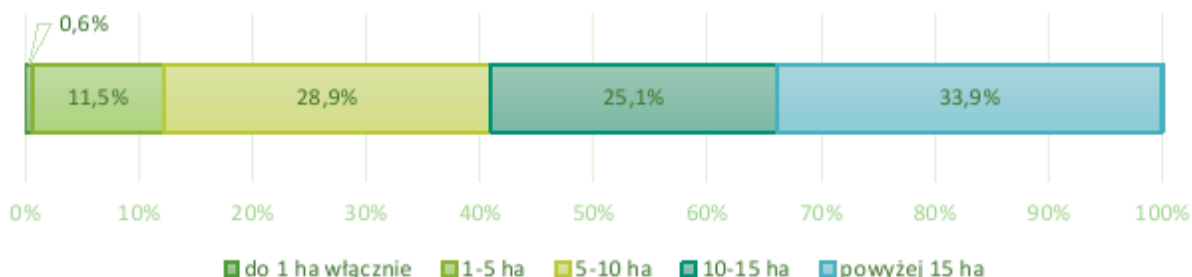
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

ROLNICTWO

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2010 roku na terenie gminy największą grupę stanowiły gospodarstwa rolne zajmujące powyżej 15 ha (33,9%). Niewiele mniejsza powierzchnia obszaru jednostki wiejskiej była użytkowana przez gospodarstwa agrarne liczące

5-10 ha (28,9%). Co czwarta posiadłość rolna zajmowała tereny od 10 do 15 ha. Niewielki odsetek wśród gospodarstw miały te, o powierzchni do 5 ha (razem 12,1%).

Wykres 12. Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy Wąsewo funkcjonowało łącznie 769 gospodarstw rolnych, o łącznej powierzchni 8136,64 ha. Użytki rolne stanowiły 85,11% całości powierzchni gruntów rolnych na terenie 765 gospodarstw agrarnych. Wśród użytków rolnych – 97,38% utrzymywanych było w dobrej kulturze.

Najwięcej gospodarstw rolnych posiadało grunty pod zasiewami i łąkami trwałymi, z kolei najmniej – grunty pod uprawami stałymi i sadami. Warto odnotować, że tereny porośnięte lasami (13,35% całej powierzchni użytków rolnych) występowały na terenach 564 posiadłości rolnych, czyli na 73,73% wszystkich gospodarstw z użytkami rolnymi ogółem. Szczegółowy udział poszczególnych rodzajów użytków rolnych zawiera tabela poniżej (Tabela 8).

Tabela 8. Użytkowanie gruntów na terenie gminy

grunty rolne	powierzchnia [ha]	liczba gospodarstw rolnych
grunty ogółem	8136,64	769
użytki rolne ogółem	6 925,0	765
użytki rolne w dobrej kulturze	6 743,55	742
pod zasiewami	5 119,63	710
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	23,69	16

uprawy trwałe	2,06	9
sady ogółem	2,06	9
ogrody przydomowe	5,91	20
łąki trwałe	1 441,21	627
pastwiska trwałe	151,06	137
pozostałe użytki rolne	181,45	79
lasy i grunty leśne	924,59	564
pozostałe grunty	287,05	521

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Na gruntach ornych największe obszary zajmowały zasiewy zbóż (82,06%). Pozostałe tereny agrarne stanowiły: ziemniaki (3,55%), uprawy przemysłowe (3,13%) i kukurydza na ziarno (2,08%). Warzywa gruntowe nie były wówczas uprawiane na obszarze gminy Wąsewo.

Wśród zbóż największą powierzchnię zajmowało żyto, tj. ponad 1 tys. hektarów. Pozostałe tereny gruntów ornych stanowiły zasiewy i uprawy o powierzchniach liczących poniżej 1 tys. hektarów. Dokładny udział poszczególnych zasiewów na terenie użytków ornych gminy, przedstawia poniższe zestawienie (Tabela 9).

Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na gruntach ornych

Lp.	zasiew	ha	Lp.	zasiew	ha
1	ogółem	5 119,63	11	pszenżyto jare	104,32
2	zboża razem	4 201,35	12	mieszanki zbożowe ozime	114,04
3	zboża podstawowe z mieszankami zbożowym	4 083,13	13	mieszanki zbożowe jare	945,05
4	pszenica ozima	123,44	14	kukurydza na ziarno	106,61
5	pszenica jara	93,10	15	ziemniaki	181,86
6	żyto	1 472,72	16	uprawy przemysłowe	160,28
7	jęczmień ozimy	13,69	17	buraki cukrowe	5,68
8	jęczmień jary	66,23	18	rzepak i rzepik razem	154,60

9	owies	807,98	19	strączkowe jadalne na ziarno razem	6,06
10	pszenżyto ozime	342,56	20	warzywa gruntowe	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. wśród zwierząt gospodarskich najpowszechniejsza była hodowla drobiu (6673 sztuki) w obrębie 230 gospodarstw rolnych. Następnie dużą grupę hodowlaną tworzyła trzoda chlewna, tj. 5277 sztuk, z czego 12% stanowiły lochy. Hodowla trzody chlewnej odbywała się na terenie 278 gospodarstw. Mniejsze znaczenie w opisie pogłowia zwierząt miało bydło (4934 sztuki), hodowane jednak w największej liczbie gospodarstw rolnych. Wśród bydła ponad połowę stanowiły krowy. Jeszcze mniejszy udział przypadł na konie, tj. 100 sztuk utrzymywanych w 64 posiadłościach.

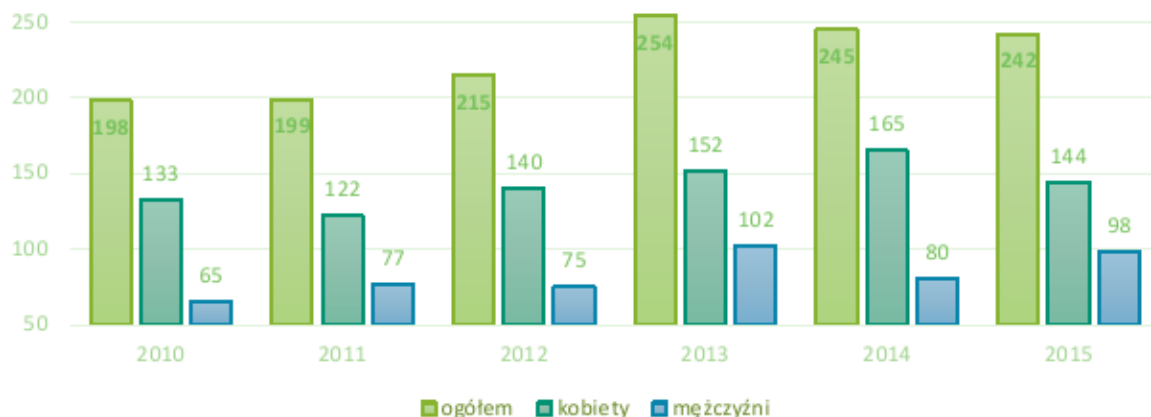
ZATRUDNIENIE

Badając poziom zatrudnienia na terenie gminy Wąsewo należy zwrócić uwagę na strukturę osób pracujących z podziałem na płeć. Należy podkreślić, iż poniższe dane nie zawierają danych dotyczących osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w sekcji rolnictwa, duchownych oraz pracowników organizacji, fundacji i związków (nie uwzględniając podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób).

W latach 2010-2015 wśród pracujących osób większość stanowiły kobiety. Jednakże ich przewaga liczebna nad zatrudnionymi mężczyznami wahała się. Największa różnica w strukturze zatrudnienia wystąpiła w 2014 roku (o 85 kobiet więcej), lecz najmniejsza w 2011 roku (o 45 kobiet więcej).

Od 2010 do 2013 roku liczba osób pracujących na terenie gminy Wąsewo wzrastała, po czym w dwóch kolejnych latach odnotowano ich spadek. W porównaniu do 2010 roku, odnotowano 18,18% wzrost zatrudnionych osób w 2015 roku.

Wykres 13. Liczba pracujących ogółem wg płci na terenie gminy w latach 2010-2014

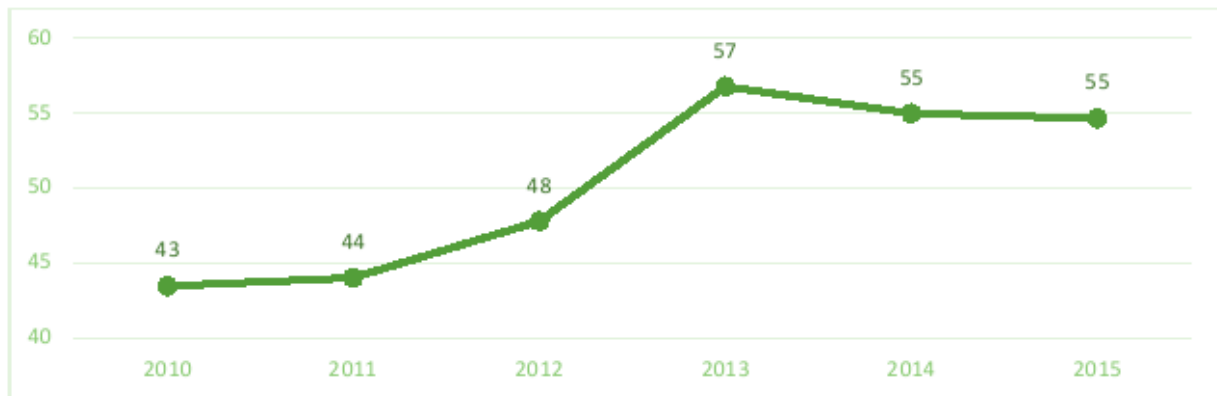

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane na poniższym wykresie przedstawiają odsetek ludności pracującej, przypadającej na 1000 osób w gminie. Dane nie zawierają danych dotyczących osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w sekcji rolnictwa, duchownych oraz pracowników organizacji, fundacji i związków; nie uwzględniając podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2010-2015 odsetek ludności pracującej na 1000 osób oscylował w granicach od 43 (2010 rok) do 57 (2013 rok). W okresie trzech lat wartość wskaźnika wzrosła o 24,56%, a w kolejnych dwóch latach nastąpił 3,5% spadek. Ostatecznie w 2015 roku zanotowano 55 osób zajmujących się pracą zarobkową na 1000 mieszkańców gminy.

Wykres 14. Odsetek ludności pracującej na 1000 osób

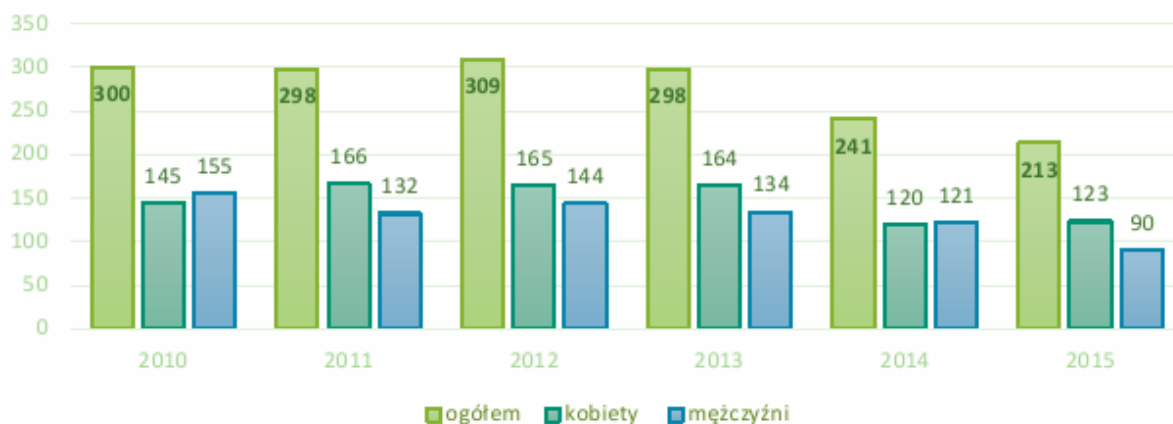
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

STAN I STRUKTURA BEZROBOCIA

Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn powstawania problemów społecznych. Na terenie gminy Wąsewo sytuacja w liczbie bezrobotnych ulega metodycznie polepszeniu. Należy jednak zaznaczyć, iż w 2012 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie wrosła, osiągając poziom 309 osób bez pracy. W kolejnych latach tendencja uległa zwrotowi, a liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 31,07%. W 2015 roku zarejestrowanych było 213 osób pozostających bez pracy zarobkowej.

W strukturze płci, w 2010 i 2014 roku przeważała liczba bezrobotnych mężczyzn, natomiast w pozostałych latach – kobiet.

Wykres 15. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy w latach 2010-2015

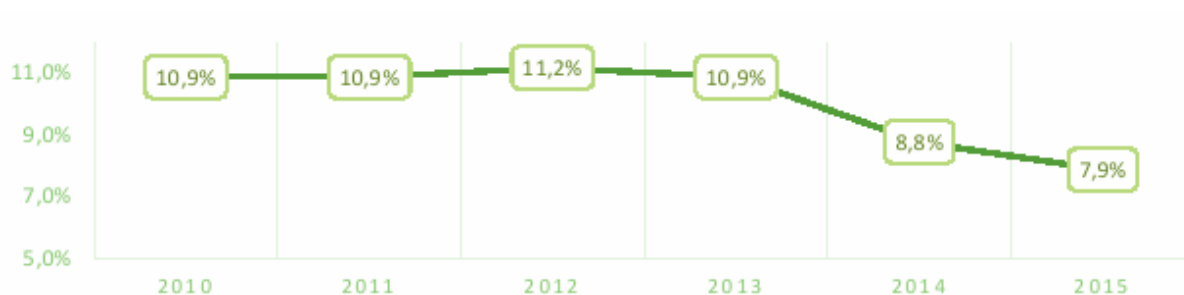

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tożsame wynik, dotyczące kierunków zmian w liczbie bezrobotnych, można zaobserwować na wykresie przedstawiającym udział bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Wartość wskaźnika w latach 2010-2013 utrzymywała się na niemal tym samym poziomie. W kolejnych dwóch latach nastąpił nagły spadek w zakresie udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Poziom wskaźnika obniżył się poniżej notowań z 2010 roku, osiągając w 2015 roku wartość 7,9%.

Wykres 16. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DROGI I KOMUNIKACJA¹¹

Układ podstawowy sieci komunikacyjnej gminy Wąsewo stanowi droga krajowa nr 60 relacji Ostrów Mazowiecka – Ciechanów – Płock – Kutno – Łęczyca. Trasa ta przecina obszar gminy wiejskiej na długości 9,7 km, z południowego wschodu na zachód, omijając wszystkie jednostki osadnicze gminy. Droga krajowa nr 60 stanowi połączenie międzyregionalne centrum kraju z województwem podlaskim i dalej z Litwą i Białorusią.

Przez teren gminy Wąsewo nie przebiegają drogi wojewódzkie. Natomiast występują drogi powiatowe o łącznej długości 65,0 km. Według materiałów Zarządu Dróg Powiatowych w Ostrowi Mazowieckiej drogi te należą do V klasy technicznej.

W granicach jednostki wiejskiej znajdują się 24 drogi gminne, które razem liczą 58,084 km.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Gmina Wąsewo posiada lokalny system zaopatrywania w wodę. Wodociąg zasilany jest z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w miejscowościach:

- Wąsewo - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 45,0 m³/h,
- Brzezienko - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 40,0 m³/h,
- Bartosy - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 60,0 m³/h,
- Przyborowie - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 21,0 m³/h,
- Majdan Suski - o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 28,0 m³/h,

---

¹¹ Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

- Rząśnik Włociański – o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 20,0 m³/h.

W 2015 roku długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy osiągnęła 101,2 km. W stosunku do 2010, długość sieci systemu wodociągowego zmalała o 24,76%.

Pomimo coraz krótszej sieci wodociągowej, na przełomie pięciu lat wzrosła liczba przyłączy prowadzących wodę do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do 2010 roku, ich liczba zwiększyła się o 7,8%, tj. do ponad 1,2 tys. sztuk.

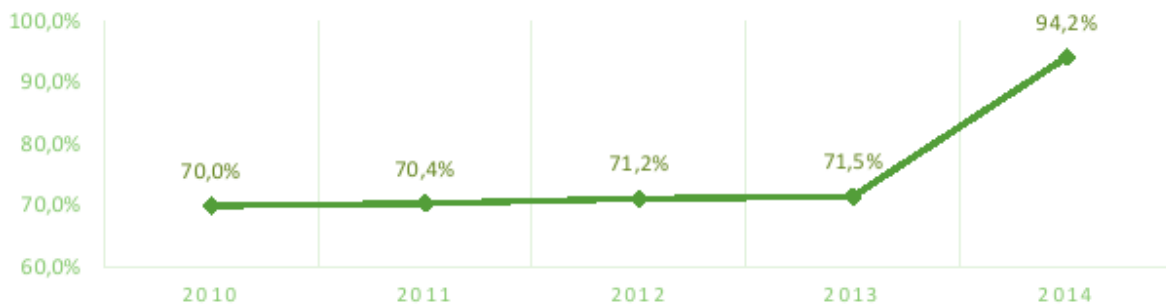
Wykres 17. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane przedstawione na poniższym wykresie oznaczają odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w stosunku do ogółu ludności gminy. W 2010 roku wartość wynosiła 70%. Nieco wyższy wskaźnik odnotowano w trzech kolejnych latach. Dopiero w 2015 roku znacznie wzrósł odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej. Wówczas wartość tego wskaźnika osiągnęła ponad 90%.

Wykres 18. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ciągu analizowanego czasu długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10 km. Największy jej przyrost nastąpił na przełomie 2011/2012 roku, tj. o 40 %. Przez okres trzech lat (2012-2014) wartość długości systemu kanalizacji nie zmieniała się.

W latach 2010-2015 zwiększała się także liczba przyłączy. Odnotowano wzrost o 43%, do poziomu 375 sztuk.

Wykres 19. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2014 na terenie gminy [w km]

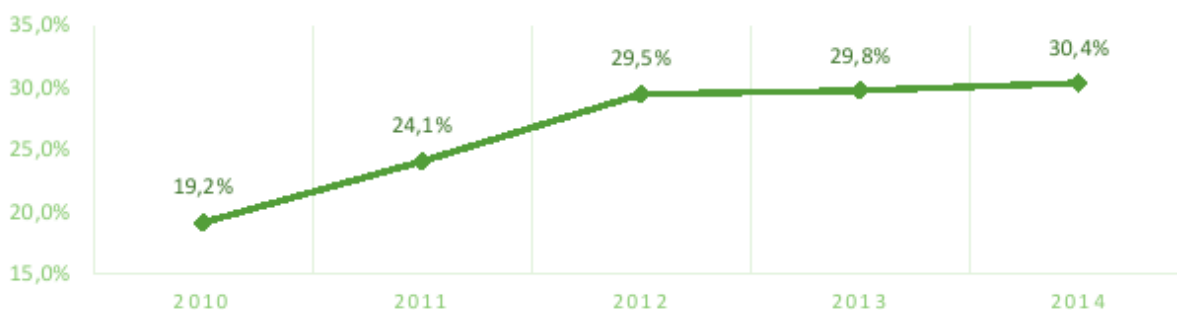

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższy wykres przedstawia dane odnoszące się do odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy Wąsewo. W latach 2010-2015 zaobserwowano systematyczny wzrost odsetka osób korzystających z niniejszej

instalacji sanitarno-technicznej. W 2010 roku wartość wskaźnika wynosiła jedynie 19,2%, natomiast w 2015 roku odnotowano wartość na poziomie 30,4%.

Wykres 20. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

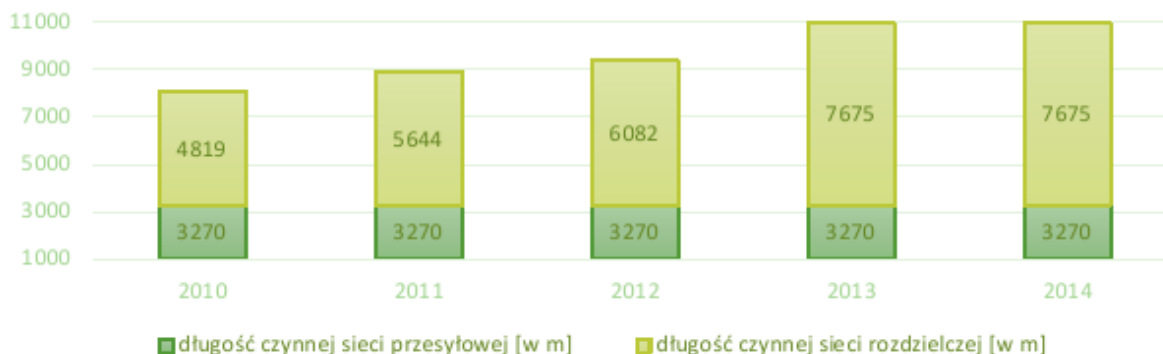
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

SIEĆ GAZOWA, CIEPŁOWNICZA I ELEKTRYCZNA

W latach 2010-2014 długość czynnej rozdzielczej sieci gazowej, służącej do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych o ciśnieniu nie wyższym niż 0,5 MPa, utrzymywała się na tym samym poziomie, czyli 3270 km.

W trakcie analizowanego okresu odnotowano tendencję wzrostu długości gazowej sieci przesyłowej, a więc gazociągu przesyłającego ładunek pod wysokim ciśnieniem, powyżej 1,6 MPa. W stosunku do 2010 roku, długość czynnej gazowej sieci rozdzielczej wzrosła o 2856 km, tj. o 37,21%.

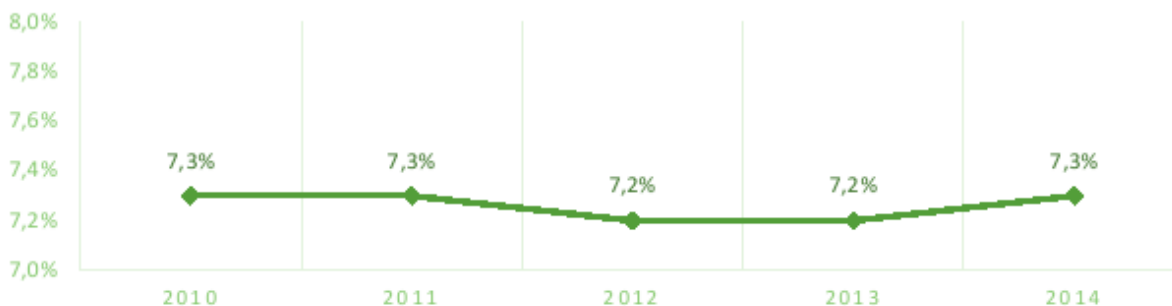
Wykres 21. Długość czynnej sieci gazowej [km] w latach 2010-2014 na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując poniższe dane z lat 2010-2014, dotyczące odsetka osób korzystających z instalacji gazowej w stosunku do liczby osób ogółem w gminie Wąsewo, należy zwrócić uwagę na bardzo niską wartość tego wskaźnika. Odsetek osób pobierających gaz za pomocą systemu technicznego, utrzymywał się niemalże na tym samym poziomie przez cztery lata.

Wykres 22. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy Wąsewo, ze względu na brak centralnego systemu grzewczego, który obsługiwałby poszczególne miejscowości, ciepło pozyskiwane jest z indywidualnych kotłowni.

Domy mieszkalne posiadają własne kotłownie, które w większości opalane są węglem i drewnem¹².

Zasilanie mieszkańców Gminy Wąsewo w energię elektryczną odbywa się z głównych punktów zasilających, które są zlokalizowane na terenie miasta Ostrów Mazowiecka. Natomiast na terenie gminy funkcjonuje duża ilość stacji transformatorowych z transformatorami małej mocy. Jest to związane z występowaniem na wsiach budownictwa rozproszonego. Za pomocą niniejszej sieci elektrycznej, prąd dostarczany jest do wszystkich mieszkańców gminy wiejskiej¹³.

ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo funkcjonowało 1278 budynków mieszkalnych. W okresie lat 2010-2015 ich liczba wzrosła o 52, mianowicie o 4,07%.

W sferze mieszkalnej na terenie gminy należy odnotować pozytywną zmianę. Wszystkie wskaźniki dotyczące warunków mieszkaniowych systematycznie, z roku na rok zwiększały swoje wartości.

Liczba mieszkań w latach 2010-2015 wzrosła o zaledwie 1%. Podczas jednego roku powstawały średnio 2 nowe mieszkania. Jednocześnie, wraz z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, powiększyła się o 1,31% liczba izb. W 2015 roku zarejestrowano w gminie 5419 izb. Wartość powierzchni użytkowej mieszkań także uległa wzrostowi. W stosunku do 2010 roku, mieszkania w 2015 roku liczyły powierzchnię o 1650 m² większą.

---

¹² Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

¹³ Opracowanie na podstawie danych ze strony Gminy Wąsewo (<http://www.wasewo.pl/menu/o-gminie.html>) z dnia 06.10.2016 r.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkań	1 345	1 346	1 348	1 351	1 355	1 358
Liczba izb	5 348	5 351	5 359	5 379	5 402	5 419
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	114 562	114 627	114 779	115 225	115 823	116 212

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo niski przyrost liczby mieszkań w latach 2010-2015, odzwierciedla wskaźnik ich wyposażenia w standardowe systemy sanitarno-techniczne. W stosunku do mierników z 2010 roku, po czterech latach niniejsze wartości procentowe nie zwiększyły się nawet o 1%.

Tabela 11. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje

Wyszczególnienie	Udział [w%]
2010 rok	
Wodociągi	83,0
Łazienka	66,6
Centralne ogrzewanie	52,1
2014 rok	
Wodociągi	83,2
Łazienka	66,9
Centralne ogrzewanie	52,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

POŁOŻENIE I STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNĄ GMINY

Gmina Wąsewo zlokalizowana jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego, na obszarze powiatu ostrowskiego. Stanowi 9,81% powierzchni powiatu i 0,34% powierzchni województwa. Powierzchnia jednostki wynosi 120 km² (11 949 ha).

Administracyjnie w skład gminy wchodzi:

- sołectwa: Bagatele, Bartosy, Brudki Nowe, Brudki Stare, Brzezienko, Choiny, Czesin, Dalekie, Grądy, Grębki, Jarząbka, Króle, Majdan Suski, Modlinek, Mokrylas, Przedświt, Przyborowie, Rososz, Ruda, Rynek, Rząśnik-Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włociański, Trynosy, Trynosy-Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo-Kolonia, Wysocze, Zastawie, Zgorzałowo,

Jednostki osadnicze na terenie gminy Wąsewo charakteryzuje duże zróżnicowanie formy układów przestrzennych. W części północnej i zachodniej gminy występują większe wsie o zabudowie zwartej. W części południowo-wschodniej, o największym stopniu zalesienia i z licznymi ciekami odwadniającymi teren, wykształcił się układ rozproszony zabudowań. W południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy istnieje luźny układ przestrzenny. Tworzy go głównie zabudowa mieszkaniowa dawnego typu – budynki drewniane o konstrukcji zrębowej z ozdobnym deskowaniem na szczytach¹⁴.

Siedzibą gminy jest miejscowość Wąsewo. Położona jest ona w północno-zachodniej części omawianej jednostki. Wąsewo posiada zwarty układ przestrzenny z siecią dróg krzyżujących się głównie w jego centrum.

---

¹⁴ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo – załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

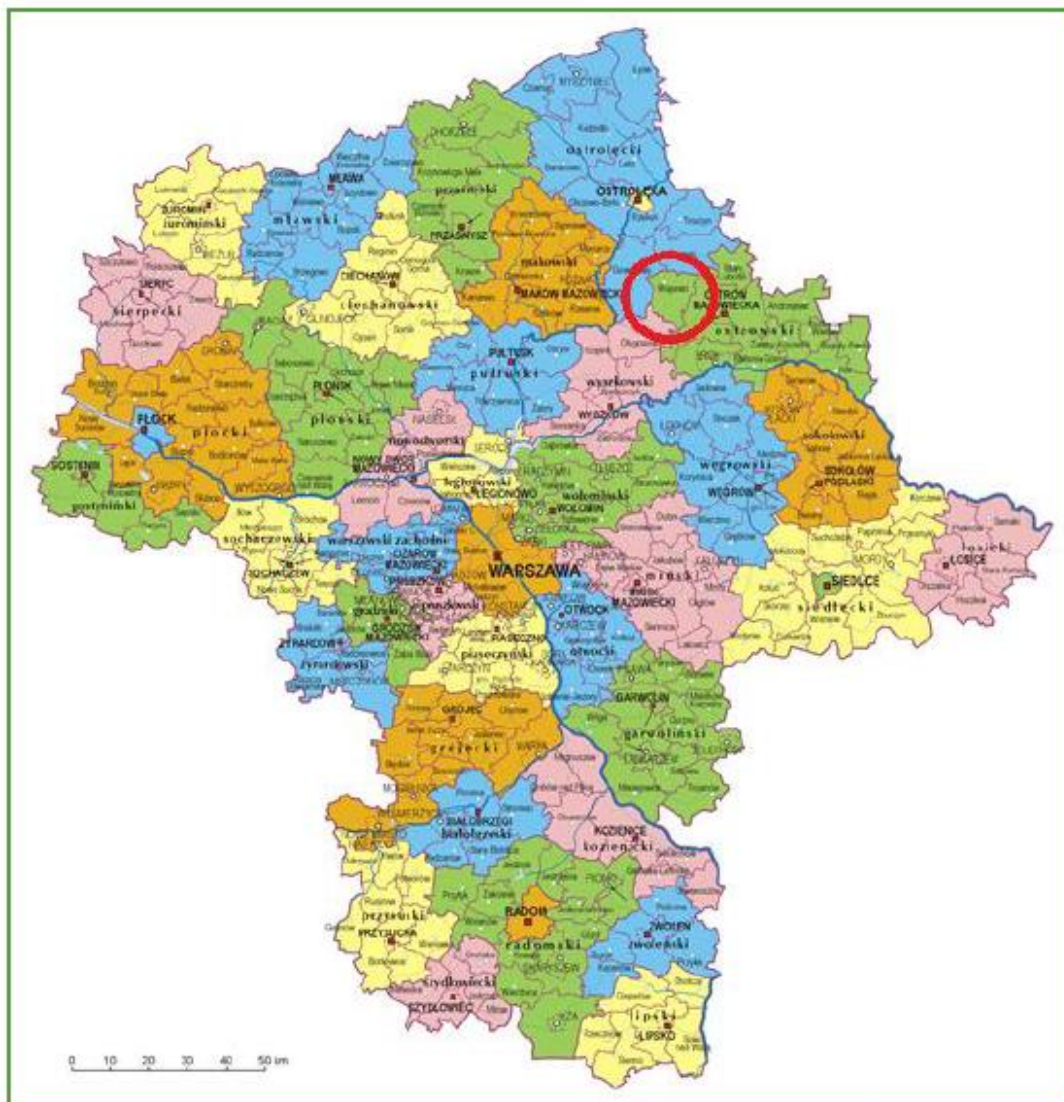
Sąsiednimi jednostkami administracyjnymi gminy są:

- Czerwin (północ),
- Długosiodło (południowy zachód),
- Goworowo (zachód),
- Ostrów Mazowiecka (wschód i południowy wschód).

Najbliższymi ośrodkami miejskimi są:

- Ostrów Mazowiecka (17 km),
- Ostrołęka (25,5 km),
- Pułtusk (44 km),
- Warszawa (71 km),
- Łomża (73 km).

Rysunek 2. Położenie Gminy Wąsewo w województwie mazowieckim

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bf/Mazowieckie-administracja.png>

Pod względem podziału fizycznogeograficznego kraju (wg Jerzego Kondrackiego), gmina Wąsewo położona jest w mezoregionie Międzyrzecze Łomżyńskie, będącego częścią Niziny Północnomazowieckiej, która z kolei wchodzi w skład pasu Nizin Środkowopolskich.

Teren jednostki wiejskiej leży pomiędzy korytami rzek Narwi i Bugu. Ponadto, jej południowy fragment należy do dużego kompleksu leśnego – Puszcza Biała. Z tego względu gminę Wąsewo

włączono do obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” i Obszaru Specjalnego Ochrony Ptaków o nazwie „Puszcza Biała” (PLB 140007).

Powierzchnia gminy stanowi fragment wysoczyzny morenowej, powstałej wskutek dawnej działalności akumulacyjnej lodowca. Co więcej, znaczący wpływ na ukształtowanie terenu mezoregionu miała działalność akumulacyjna i erozyjna rzek. Obecnie na obszarze gminy wyróżnia się:

- wysoczyznę moreny dennej – płaska równina o średniej wysokości 110-120 m n.p.m.,
- zdenudowane wzgórza moreny czołowej – formy płaskie, o łagodnych zboczach,
- wzgórza kemowe – niewielkie spadki od 2 do 10% , wysokość względna od 5 do 10 m,
- tarasy zalewowe o zmiennej szerokości, wykorzystywane przez sieć rzeczną.

Niektóre fragmenty rzeźby terenu gminy zostały przekształcone w wyniku działań antropogenicznych. Zmiany ukształtowania terenu głównie powstały wskutek wydobycia metodą odkrywkową złóż kruszywa naturalnego. Największe wyrobiska znajdują się w miejscowościach Przyborowie, Przyborowie Kolonia, Wąsewo i Zgorzałowo.

Obszar gminy wiejskiej znajduje się w dorzeczu rzeki Narew. Nadrzędnymi ciekami, przepływającymi przez jej teren, są: Orz, Potok Czerna, Ostrówka, Wymakracz. Na obszarze gminy znajduje się także kilka niewielkich naturalnych zbiorników i sztucznych stawów hodowlanych. Największy zbiornik wodny znajduje się w Przyborowie, który powstał w wyniku wypełnienia wodą nieczynnego wyrobiska kruszywa naturalnego.

Występująca w obrębie Gminy szata roślinna, tworzą głównie uprawy zbożowe oraz rośliny jednoroczne i dwuletnie, przystosowane do zabiegów agrotechnicznych (np. kąkol polny, chaber bławatek, nawrot polny, mak polny). Drugie, co do wielkości zajmowanej przestrzeni w gminie Wąsewo, są zbiorowiska leśne i zaroślowe, w tym szczególnie roślinność Puszczy Białej. Lasy charakteryzują się niewielkim stopniem zróżnicowania pod względem siedliskowym (przewaga boru świeżego i boru mieszanego świeżego). Dlatego, stanowią one

głównie lasy gospodarcze. Z kolei, tereny wzdłuż cieków wodnych tworzą naturalne siedlisko łągów olszowych i roślinności bagiennej.

Naturalne zasoby środowiska przyrodniczego gminy Wąsewo kształtują potencjał produkcyjny, wykorzystywany przede wszystkim przez działalność rolniczą¹⁵.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Gmina Wąsewo jest gminą wiejską, typowo rolniczą. Charakteryzuje się jednorodnym obszarem agrarnym dzielącym się na część północną i południową, mające różne przydatności rolnicze.

Analizując strukturę powierzchni jednostki wiejskiej, największą jej część w 2014 roku stanowiły użytki rolne, tworzące 71,81% areału gminy. Grunty orne stanowiły największą część terenów rolnych, w dalszej kolejności występowały łąki i pastwiska trwałe oraz sady.

Prawie jedna czwarta obszaru gminy zajęta była przez grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowiły bardzo mały odsetek wśród wszystkich gruntów (280 ha, tj. 2,34% powierzchni gminy). Dokonując dalszej analizy, warto zanotować, iż wyłącznie 2,14% tych użytków, to tereny mieszkalne, a 1,07% tereny przemysłowe.

Pozostałe grunty stanowiły bardzo niewielki procent wszystkich gruntów. Razem zajmowały jedynie 1% powierzchni gminy.

---

¹⁵ Charakterystykę gminy Wąsewo opracowano na podstawie „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo”, jako załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r.

Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 r.

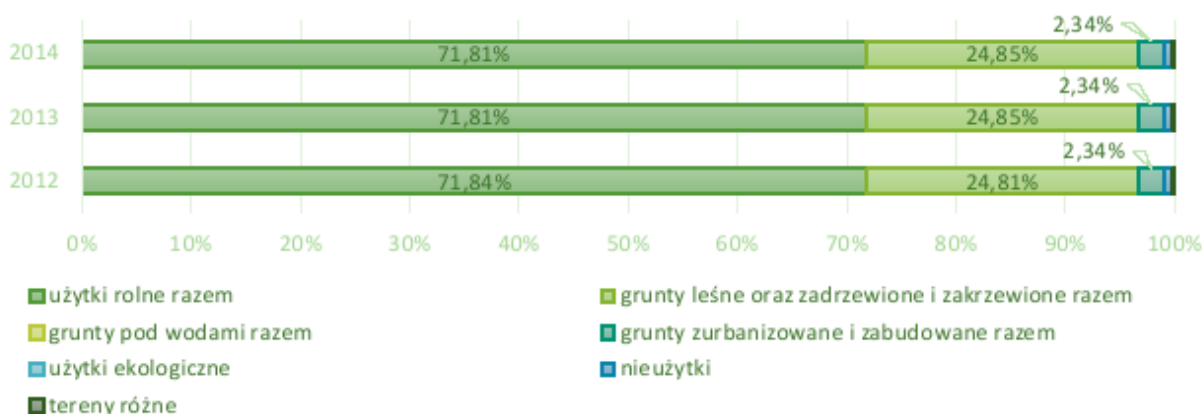
Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	8 581	71,81 %
– grunty orne	6 892	
– sady	79	
– łąki i pastwiska trwałe	1 253	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	2 969	24,85 %
– lasy	2 965	
– grunty zadrzewione i zakrzewione	4	
Grunty pod wodami razem	9	0,08 %
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	280	2,34 %
– tereny mieszkaniowe	6	
– tereny przemysłowe	3	
Użytki ekologiczne	0	0 %
Nieuzytki	95	0,8 %
Tereny różne	15	0,13 %
OGÓŁEM	11 949	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W okresie lat 2012-2014 powierzchnia gminy nie uległa zmianie. Należy zwrócić uwagę na symboliczny wzrost wielkości terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych o 0,03 punktu procentowego oraz spadek użytków rolnych o 0,04 punktu procentowego.

Analiza zmian w strukturze użytkowania gruntów pozwala zauważyć, iż na przełomie diagnozowanych trzech lat nie wystąpiła tendencja do wzrostu obszarów zabudowanych i zurbanizowanych. Pozostałe powierzchnie gruntów (pod wodami, użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne) również nie zmieniły swojej wielkości.

Wykres 23. Zmiany struktury użytkowania terenów gminy w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższe dane przedstawiają sytuację w produkcji odpadów niepoddanych selekcji wśród mieszkańców gminy Wąsewo. W latach 2010-2015 zaobserwowano dwie różne fazy powstawania odpadów zmieszanych.

Na przełomie lat 2010/2012, liczba niepoddanych selekcji śmieci wzrosła o 17,85%, do poziomu 419,33 ton. Otrzymana wartość znalazła odzwierciedlenie we wskaźnikach dotyczących produkcji odpadów na 1 mieszkańca (wzrost o 18,66%) oraz w gospodarstwach domowych (wzrost o 21,34% – liczony w stosunku do 2013 roku - najwięcej zebranych odpadów z gospodarstw domowych w okresie 5 lat).

W kolejnym przedziale lat 2012-2015 zarejestrowano systematyczny spadek ilości produkowanych odpadów o 19,06%. W 2015 roku odnotowano wielkość odpadów zmieszanych na poziomie 339,40 ton. Jednakże, pomimo zmniejszenia ogólnej produkcji odpadów komunalnych, to w tym czasie wzrosło wytwarzanie odpadów w gospodarstwach domowych, tj. o 5,08 ton.

Warto odnotować, iż w latach 2010-2015 zmniejszyła się liczba z dwóch do jednej jednostki odbierającej odpady według obszaru działalności.

Tabela 13. Odpady komunalne zmieszane, tj. niepoddanych selekcji, zebrane w ciągu roku

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem [t]	344,48	356,11	419,33	393,76	371,54	339,40
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	75,4	78,4	92,7	87,7	83,2	76,4
z gospodarstw domowych [t]	262,28	248,94	287,81	333,39	317,06	303,20
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	57,4	54,8	63,6	74,3	71,0	68,3
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	2	2	2	2	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI¹⁶

Obszar gminy Wąsewo bogaty jest w wiele obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego. Wśród nich wyróżniają się stanowiska archeologiczne, zabytki architektury, zabytki budownictwa (zwłaszcza drewnianego), zabytki techniki, cmentarz, miejsce pamięci oraz liczne kapliczki, figury i krzyże przydrożne. Wszystkie te elementy, występujące w przestrzeni jednostki wiejskiej, tworzą jej wyjątkowy krajobraz kulturowy.

Gmina Wąsewo posiada Gminną Ewidencję Zabytków, w której ujęto ponad 60 obiektów zabytkowych zlokalizowanych na jej terenie. Wśród nich występują:

- obiekty wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (zarówno obiekty wpisane do rejestru zabytków jak i obiekty zabytkowe o wysokich wartościach historycznych i kulturowych nieobjęte rejestrem),
- obiekty zabytkowe o wartościach historycznych i pamiątkowych nieobjęte Wojewódzką Ewidencją Zabytków,
- 98 zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych.

Do najważniejszych obiektów architektonicznych o wysokich wartościach kulturowych zalicza się:

- Zespół Sakralny kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP;
- Cmentarz parafialny w Wąsewie;
- Kaplica cmentarna położona przy ogrodzeniu cmentarza parafialnego w Wąsewie;
- Pozostałości zespołu dworskiego w Trynosach;
- Budynki mieszkalne (drewniane);

---

¹⁶ Opracowano na podstawie „Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsewo”, jako załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Wąsewo Nr X/70/2011 z dnia 27 września 2011 r. oraz strony gminy Wąsewo <http://www.wasewo.pl/menu/zabytki.html> (z dnia 07.10.2016 r.)

- Kapliczki, figury i krzyże przydrożne.

Zespół Sakralny kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP, to jeden z cenniejszych obiektów gminy Wąsewo. W jego skład wchodzi kościół neogotycki, orientowany, usytuowany na wzgórzu w północno-wschodniej części miejscowości Wąsewo, przy drodze wiodącej do Wysocza. Świątynię otacza ażurowe, metalowe ogrodzenie posadzone na murowanych z cegły słupkach. Teren przykościelny porastają okazałe jesiony, buki i klony.

Na wschód od kościoła znajduje się dom parafialny, natomiast na południowy wschód – murowana plebania (druga połowa XIX wieku) i zabudowania gospodarcze.

Jednym z najcenniejszych elementów wyposażenia wnętrza kościoła jest Obraz Matki Boskiej Wąsewskiej, wykonany w pierwszej połowie XVIII wieku.

4. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALI I CHARAKTERU POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz jednoczesnym występowaniu na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Ubóstwo

W 2015 roku średnia osób zmagających się z ubóstwem w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 8,17. Powyżej średniej znalazło się 13 miejscowości.

Problem ubóstwa, w kontekście najwyższej koncentracji zjawiska na terenie Gminy Wąsewo, najbardziej nasilił się wśród mieszkańców miejscowości Brudki Nowe (16,44). Dość wysoki wskaźnik odnosił się również do społeczności Majdanu Suskiego (15,52) i sołectwa Rososz (14,29).

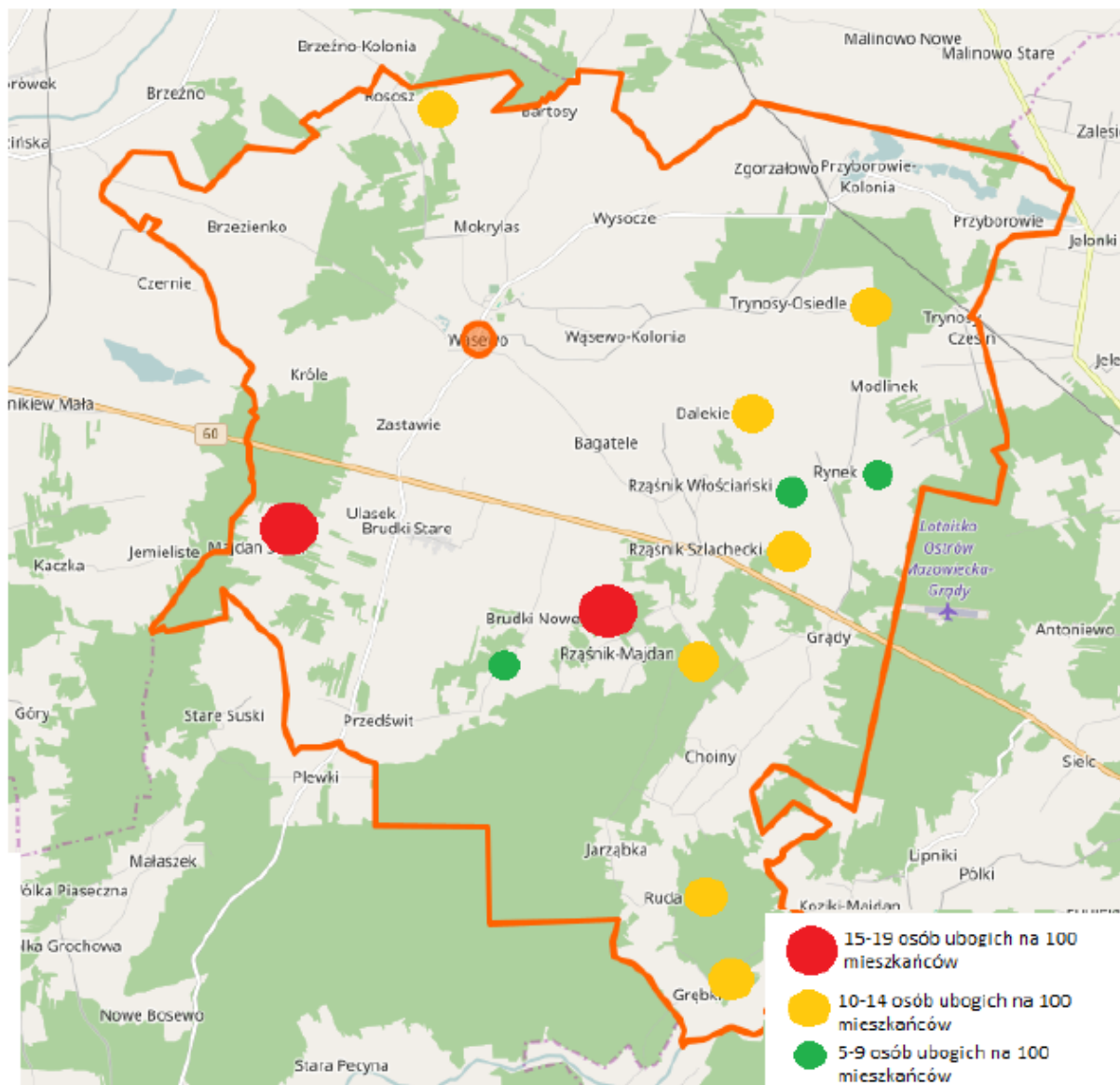
Tabela 11. Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Miejscowość	udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)
Bagatele	6,40
Bartosy	4,76
Brzezienko	3,38
Brudki Nowe	16,44
Brudki Stare	6,80
Choiny	6,67
Gądy	5,79
Grębki	11,86
Czesin	3,45
Dalekie	12,50
Jarząbka	7,50
Króle	6,15
Majdan Suski	15,52

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Mokrylas	2,55
Modlinek	8,00
Przedświt	7,67
Przyborowie	1,40
Rososz	14,29
Ruda	12,50
Rynek	8,33
Rząśnik Majdan	12,22
Rząśnik Szlachecki	11,11
Rząśnik Włociański	8,94
Trynosy	7,50
Trynosy Osiedle	13,82
Ulasek	11,11
Wąsewo	2,25
Wąsewo Kolonia	5,88
Wąsewo Lachowiec	9,52
Wysocze	5,24
Zastawie	5,88
Zgorzałowo	5,93
Średnia	8,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 3 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób żyjących w ubóstwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Niepełnosprawność

W 2015 roku średnia osób niepełnosprawnych w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców gminy) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 2,79. Powyżej średniej znalazło się 13 miejscowości.

Najwyższa koncentracja zjawiska niepełnosprawności na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku dotyczyła mieszkańców miejscowości Trynosy Osiedle (7,32). Podobnie wysoki wynik odnotowano na terenie sołectw Ruda oraz Wąsewo Lachowice (7,14).

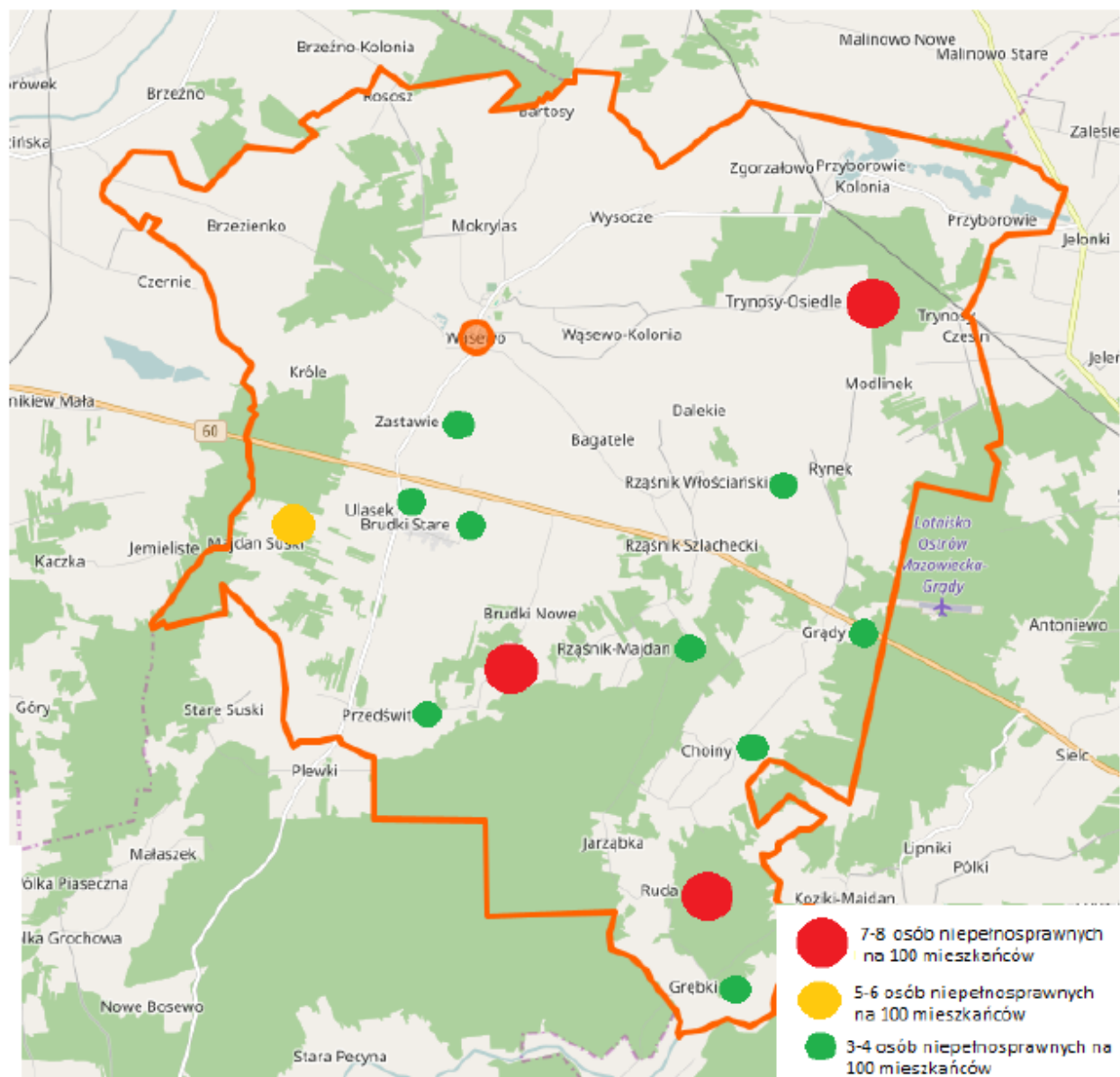
Miejscowości, w których odsetek mieszkańców dotkniętych niepełnosprawnością nie przekraczał średniej (2,63), było 17. Wśród tych jednostek, było 5 miejscowości, w których nie odnotowano zjawiska niepełnosprawności.

Tabela 12. Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,80
Bartosy	2,38
Brzezenko	1,93
Brudki Nowe	2,74
Brudki Stare	3,24
Choiny	4,44
Grądy	4,13
Grębki	3,39
Czesin	0,00
Dalekie	2,50
Jarząbka	0,00
Króle	1,54
Majdan Suski	6,90

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	2,79
Przyborowie	0,93
Rososz	0,00
Ruda	7,14
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	4,44
Rząśnik Szlachecki	2,38
Rząśnik Włociański	4,88
Trynosy	1,25
Trynosy Osiedle	7,32
Ulasek	3,70
Wąsewo	1,55
Wąsewo Kolonia	2,52
Wąsewo Lachowiec	7,14
Wysocze	0,48
Zastawie	3,62
Zgorzałowo	2,22
Średnia	2,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 4 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

W 2015 roku średnia osób zmagających się z bezradnością w udziale ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 5,92. Powyżej średniej znalazło się 14 miejscowości.

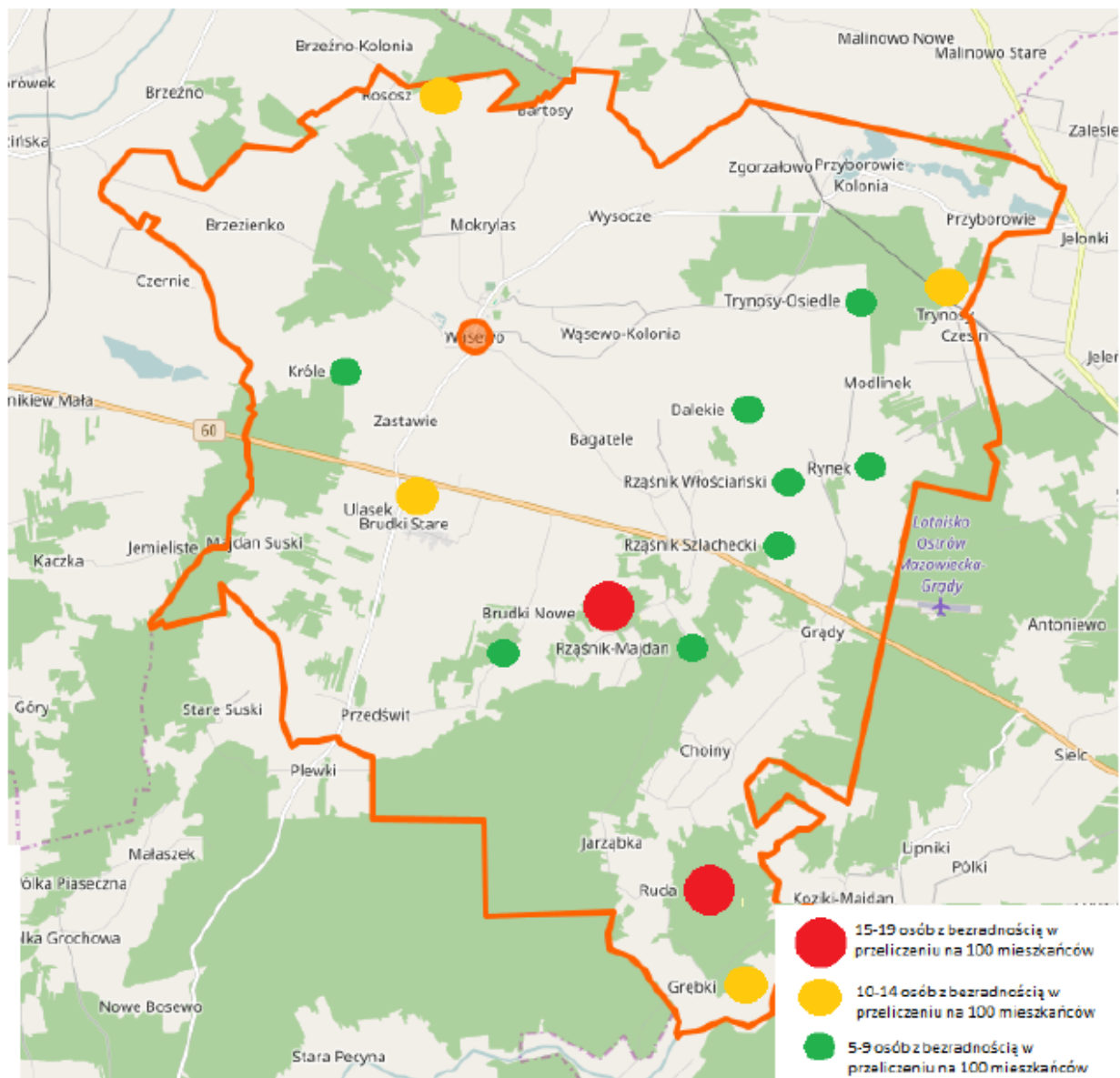
Największy udział osób niezaradnych życiowo na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku wystąpił w miejscowościach Brudki Nowe (16,44) oraz Ruda (16,07). W 4 jednostkach osadniczych nie zarejestrowano mieszkańców zmagających się problemem niezaradności życiowej.

Tabela 13. Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	4,80
Bartosy	0,00
Brzezenko	3,38
Brudki Nowe	16,44
Brudki Stare	2,59
Choiny	0,00
Grądy	4,55
Grębki	10,17
Czesin	0,00
Dalekie	8,75
Jarząbka	2,50
Króle	9,23
Majdan Suski	5,17
Mokrylas	3,18
Modlinek	0,00
Przedświt	2,09

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Przyborowie	2,80
Rososz	14,29
Ruda	16,07
Rynek	9,72
Rząśnik Majdan	8,89
Rząśnik Szlachecki	7,94
Rząśnik Włociański	6,50
Trynosy	11,25
Trynosy Osiedle	7,72
Ulasek	11,11
Wąsewo	1,04
Wąsewo Kolonia	3,36
Wąsewo Lachowiec	9,52
Wysocze	2,86
Zastawie	1,36
Zgorzałowo	2,22
Średnia	5,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Gminie Wąsewo.

Rysunek 5 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób z bezradnością w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Gminie Wąsewo.

Przestępstwo – kradzież

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo zarejestrowano 9 zdarzeń kradzieży, tj.: 3 kradzieże w Trynosach i po jednym przestępstwie w miejscowości Rynek, Przyborowice, Modlinek, Jarzábka, Grądy, Choiny.

Przeciętna liczba kradzieży w udziale wszystkich przestępstw związanych z kradzieżą (przeliczenie na 100 mieszkańców) na terenie całej Gminy Wąsewo wynosiła 0,38. Za obszary zdegradowane uważa się te, dla których wartość niniejszego wskaźnika przekracza wyliczoną średnią. Powyżej średniej znalazło się siedem miejscowości.

Największy udział kradzieży na terenie Gminy Wąsewo w 2015 roku wystąpił w miejscowości Trynosy (3,75).

Szczegółowe dane dotyczące popełnionych kradzieży na terenie gminy Wąsewo przedstawione zostały w dalszej części dokumentu.

Przestępstwo – kradzież z włamaniem

W 2015 roku wszystkich przestępstw kradzieży z włamaniem na terenie gminy Wąsewo, odnotowano trzy przypadki, tj. po jednym w Majdanie Suskim, Rząśniku Włociańskim i Brudkach Starych.

Średni udział popełnionych kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosił w 2015 roku 0,09. Natomiast obszary zdegradowane pod względem kryterium kradzieży z włamaniem, to wszystkie miejscowości z wartością przewyższającą średnią całej gminy. Jednostkami tymi były te, w których doszło do przestępstwa. Szczegółowe dane dotyczące popełnionych kradzieży z włamaniem na terenie gminy Wąsewo przedstawione zostały w dalszej części dokumentu.

Przestępstwo – bójki i pobicia

W 2015 roku na terenie gminy Wąsewo zarejestrowano jedno przestępstwo związane z bójkami i pobiciem. Zdarzenie to miało miejsce w Zgorzałowie. Jednocześnie, względem wyliczonej przeciętnej dla całego obszaru gminy (0,02), jednostka ta została uznana za obszar zdegradowany. Wyliczona dla Zgorzałowa średnia była wyższa od ogólnej średniej (0,74).

Przestępstwo z przemocą domową

W 2015 roku odnotowano 7 przestępstw z przemocą domową w obrębie gminy Wąsewo. Wystąpiły one na terenie pięciu miejscowości.

Średni udział popełnionych przestępstw z przemocą domową w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wynosił w 2015 roku 0,14. Natomiast obszary zdegradowane pod względem kryterium analizowanego wskaźnika, to wszystkie miejscowości z wartością przewyższającą średnią dla całej gminy. Jednostkami tymi były: Brudki Stare, Mokrylas, Trynosy, Zastawie, Zgorzałowo.

Tabela 14. Liczba przestępstw i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo w 2015 r.

<i>Miejscowość</i>	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo
Bagatele	0,00	0,00	0,00	0,00
Bartosy	0,00	0,00	0,00	0,00
Brzezienko	0,00	0,00	0,00	0,00
Brudki Nowe	0,00	0,00	0,00	0,00
Brudki Stare	0,00	0,32	0,00	0,65
Choiny	2,22	0,00	0,00	0,00
Grądy	0,41	0,00	0,00	0,00
Grębki	0,00	0,00	0,00	0,00
Czesin	0,00	0,00	0,00	0,00
Dalekie	0,00	0,00	0,00	0,00
Jarząbka	2,50	0,00	0,00	0,00
Króle	0,00	0,00	0,00	0,00
Majdan Suski	0,00	1,72	0,00	0,00
Mokrylas	0,00	0,00	0,00	0,64
Modlinek	1,33	0,00	0,00	0,00
Przedświt	0,00	0,00	0,00	0,00
Przyborowie	0,47	0,00	0,00	0,00

Miejscowość	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy
	Wąsewo	Wąsewo	Wąsewo	Wąsewo
Rososz	0,00	0,00	0,00	0,00
Ruda	0,00	0,00	0,00	0,00
Rynek	1,39	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Majdan	0,00	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00	0,00	0,00	0,00
Rząśnik Włociański	0,00	0,81	0,00	0,00
Trynosy	3,75	0,00	0,00	1,25
Trynosy Osiedle	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulasek	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąsewo	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąsewo Kolonia	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00	0,00	0,00	0,00
Wysocze	0,00	0,00	0,00	0,00
Zastawie	0,00	0,00	0,00	0,45
Zgorzałowo	0,00	0,00	0,74	1,48
Średnia	0,38	0,09	0,02	0,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej.

Bezrobocie

Średnio 4,23 osób na 100 mieszkańców gminy Wąsewo pozostaje bez zatrudnienia (dane na koniec 2015 r.). Powyżej tej średniej znalazło się 14 miejscowości wchodzących w skład gminy. Największe natężenie tego aspektu problemowego odnotowano na terenie sołectwa Trynosy, gdzie statystycznie na 100 osób aż 17,5 pozostaje bez zatrudnienia. Jedynie na terenie dwóch sołectw nie odnotowano zupełnie problemu bezrobocia.

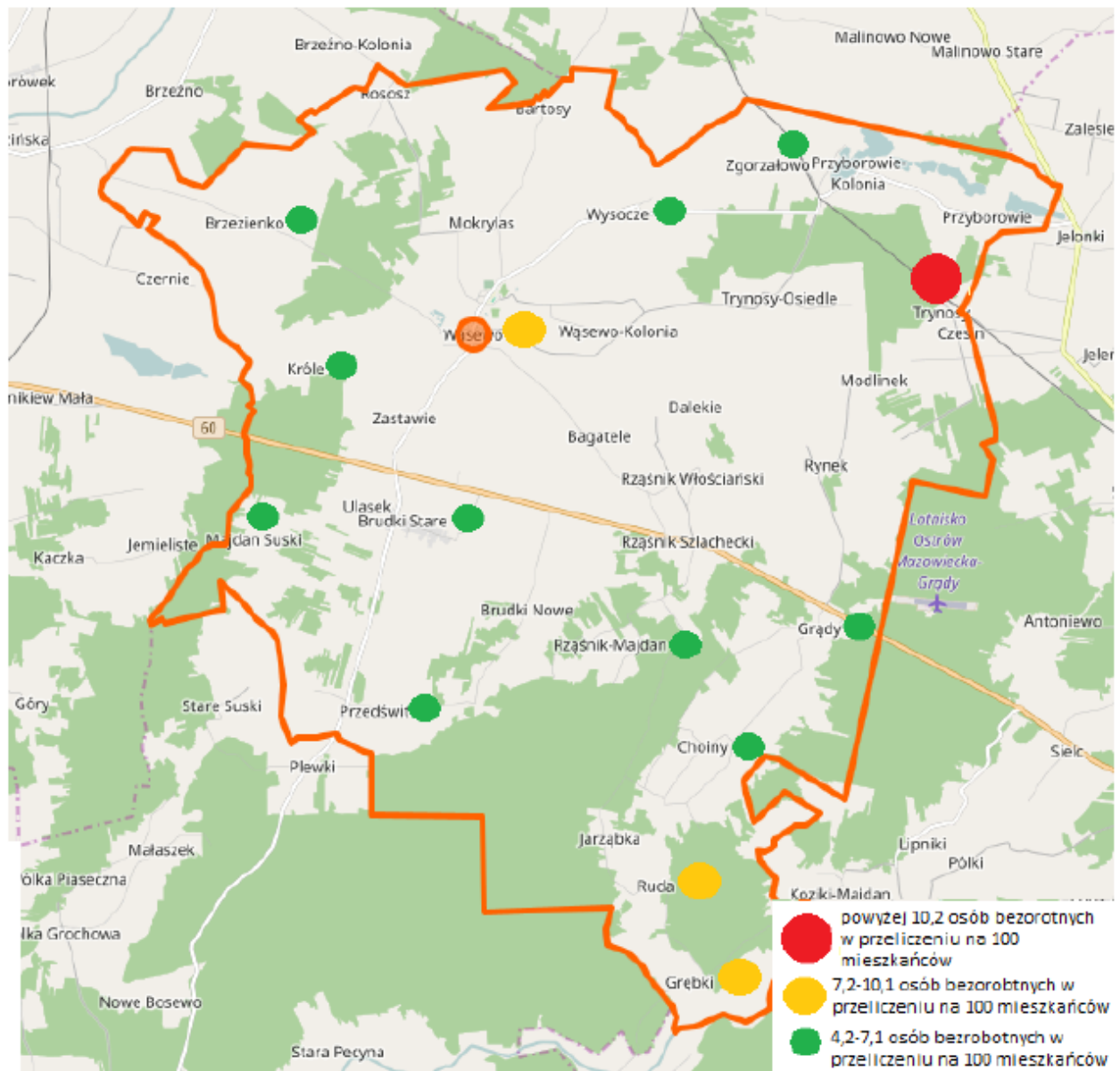
Tabela 15 Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	2,40
Bartosy	2,38
Brzezienko	5,31
Brudki Nowe	4,11
Brudki Stare	4,85
Choiny	4,44
Grądy	4,96
Grębki	8,47
Czesin	2,30
Dalekie	1,25
Jarząbka	2,50
Króle	6,15
Majdan Suski	5,17
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	5,92
Przyborowie	3,27

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rososz	3,06
Ruda	8,93
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	4,44
Rząśnik Szlachecki	1,59
Rząśnik Włociański	3,25
Trynosy	17,50
Trynosy Osiedle	0,41
Ulasek	3,70
Wąsewo	8,98
Wąsewo Kolonia	0,84
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	4,29
Zastawie	3,62
Zgorzałowo	5,93
<i>Średnia</i>	4,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 7 Mapa miejscowości, w których mieszka największa liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Uzupełnieniem powyższej kwestii w ramach problemu bezrobocia jest udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości. Średnia w tym zakresie wyniosła (na koniec 2015 r.) 1,68,

a powyżej tej średniej znalazło się 13 miejscowości gminy. Największe natężenie problemu występuje na terenie miejscowości Trynosy (6,25).

Tabela 16 Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,00
Bartosy	1,19
Brzezienko	3,38
Brudki Nowe	1,37
Brudki Stare	1,29
Choiny	0,00
Grądy	1,24
Grębki	1,69
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	2,50
Króle	4,62
Majdan Suski	3,45
Mokrylas	1,27
Modlinek	0,00
Przedświt	0,70
Przyborowie	1,40
Rososz	2,04
Ruda	1,79
Rynek	2,78
Rząśnik Majdan	1,11
Rząśnik Szlachecki	0,79

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rząśnik Włociański	0,81
Trynosy	6,25
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	1,23
Wąsewo	2,42
Wąsewo Kolonia	0,84
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	2,38
Zastawie	0,45
Zgorzałowo	4,44
<i>Średnia</i>	1,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

wyniosła 2,95. Powyżej tej wartości znalazło się 9 miejscowości. Największą liczbę świadczeń tego typu (7) przyznano mieszkańcom miejscowości Wąsewo oraz Grądy.

Tabela 17 Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko w poszczególnych miejscowościach gminy Wąsewo

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba świadczeń</i>
Bagatele	4
Bartosy	
Brzezienko	2
Brudki Nowe	2
Brudki Stare	4
Choiny	1
Grądy	7
Grębki	0
Czesin	3
Dalekie	0
Jarząbka	0
Króle	0
Majdan Suski	0
Mokrylas	1
Modlinek	1
Przedświt	2
Przyborowie	1
Rososz	0
Ruda	1
Rynek	2
Rząśnik Majdan	2
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	5

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba świadczeń</i>
Trynosy	1
Trynosy Osiedle	4
Ulasek	0
Wąsewo	7
Wąsewo Kolonia	3
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	0
Zastawie	6
Zgorzałowo	0
Średnia	2,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela 18 Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,00
Bartosy	0,00
Brzezienko	0,00
Brudki Nowe	0,00
Brudki Stare	0,65
Choiny	0,00
Grądy	0,41
Grębki	0,00
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	0,00
Króle	0,00
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	0,00
Modlinek	0,00
Przedświt	0,00
Przyborowie	0,00
Rososz	0,00
Ruda	0,00
Rynek	0,00
Rząśnik Majdan	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00
Rząśnik Włościański	0,00
Trynosy	0,00

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	0,00
Wąsewo	0,17
Wąsewo Kolonia	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00
Wysocze	0,00
Zastawie	0,00
Zgorzałowo	0,00
Średnia	0,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Tabela 19 Liczba wniosków o dożywianie w szkole w podziale na poszczególne miejscowości gminy Wąsewo

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba wniosków</i>
Bagatele	7
Bartosy	3
Brzezienko	7
Brudki Nowe	10
Brudki Stare	14
Choiny	2
Grądy	9
Grębki	6
Czesin	2
Dalekie	7
Jarząbka	2
Króle	4
Majdan Suski	6
Mokrylas	5
Modlinek	5
Przedświt	26
Przyborowie	3
Rososz	14
Ruda	3
Rynek	5
Rząśnik Majdan	12
Rząśnik Szlachecki	8
Rząśnik Włociański	14
Trynosy	6

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba wniosków</i>
Trynosy Osiedle	10
Ulasek	4
Wąsewo	7
Wąsewo Kolonia	9
Wąsewo Lachowiec	3
Wysocze	7
Zastawie	8
Zgorzałowo	7
RAZEM	7,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

PROBLEMY GOSPODARCZE

Średnia liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców poszczególnych miejscowości wchodzących w skład analizowanej gminy wyniosła 2,45. Poniżej tej średniej znalazło się 17 miejscowości. Na terenie 3 miejscowości odnotowano 0 działających podmiotów gospodarczych.

Tabela 20 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	4,00
Bartosy	5,95
Brzezienko	1,45
Brudki Nowe	1,37
Brudki Stare	3,88
Choiny	0,00
Grądy	4,13
Grębki	6,78
Czesin	1,15
Dalekie	2,50
Jarząbka	0,00
Króle	1,54
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	1,27
Modlinek	4,00
Przedświt	2,79
Przyborowie	3,74

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Rososz	3,06
Ruda	3,57
Rynek	1,39
Rząśnik Majdan	1,11
Rząśnik Szlachecki	0,79
Rząśnik Włociański	3,25
Trynosy	1,25
Trynosy Osiedle	0,81
Ulasek	0,00
Wąsewo	6,22
Wąsewo Kolonia	1,68
Wąsewo Lachowiec	2,38
Wysocze	1,43
Zastawie	4,07
Zgorzałowo	2,96
Średnia	2,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

Na terenie gminy średnia liczba zabytków nieruchomych przypadająca na jedną jednostkę osadniczą wynosi 2,89. Powyżej tej średniej znalazło się 11 miejscowości, przy czym największą liczbę odnotowano w przypadku miejscowości Rososz (8 zabytków nieruchomych).

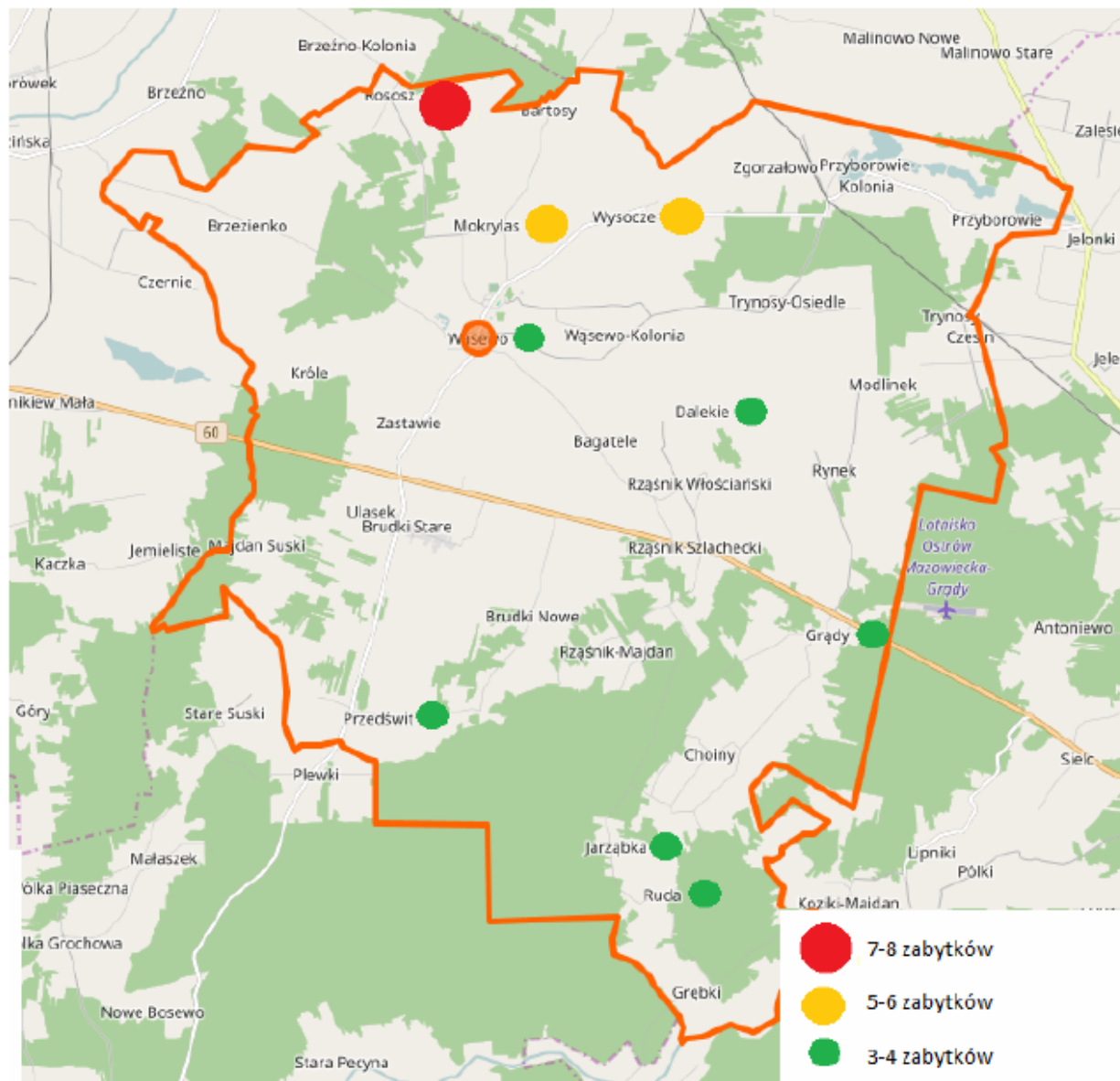
Tabela 21 Liczba zabytków nieruchomych na terenie poszczególnych miejscowości

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków</i>
Bagatele	2
Bartosy	0
Brzezienko	0
Brudki Nowe	1
Brudki Stare	2
Choiny	1
Grądy	3
Grębki	2
Czesin	1
Dalekie	4
Jarząbka	3
Króle	0
Majdan Suski	1
Mokrylas	5
Modlinek	0
Przedświt	3
Przyborowie	0
Rososz	8
Ruda	4
Rynek	1

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba zabytków</i>
Rząśnik Majdan	0
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	0
Trynosy	2
Trynosy Osiedle	0
Ulasek	0
Wąsewo	4
Wąsewo Kolonia	0
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	6
Zastawie	2
Zgorzałowo	0
RAZEM	2,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 13 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Na terenie gminy średnia liczba stanowisk archeologicznych przypadająca na jedną jednostkę osadniczą wynosi 3,84. Powyżej tej średniej znalazło się 9 miejscowości, przy czym największą liczbę odnotowano w przypadku Wąsewa (10 stanowisk archeologicznych).

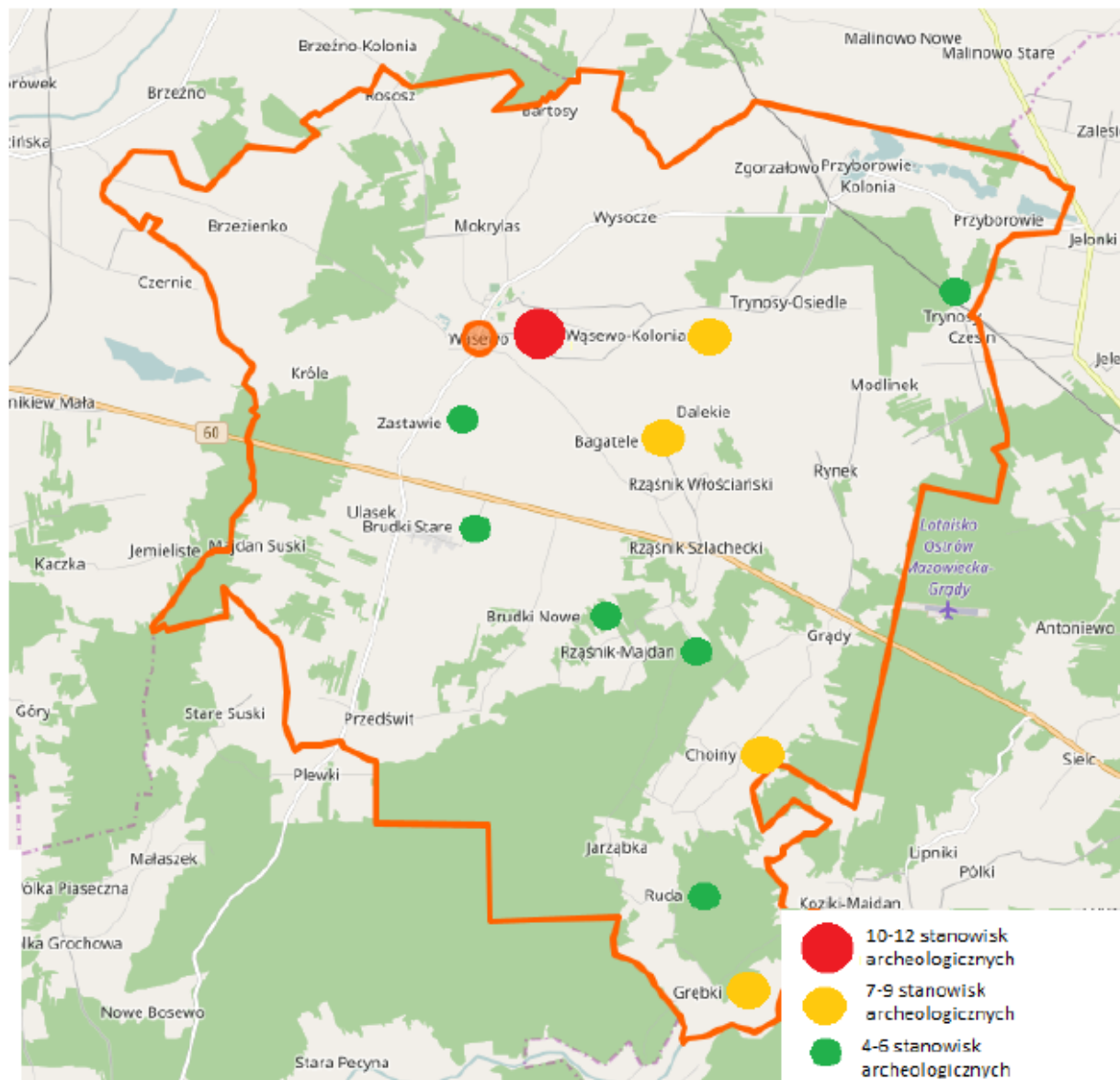
Tabela 22 Liczba stanowisk archeologicznych na terenie poszczególnych miejscowości

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba stanowisk</i>
Bagatele	9
Bartosy	0
Brzezienko	3
Brudki Nowe	5
Brudki Stare	6
Choiny	8
Grądy	3
Grębki	7
Czesin	0
Dalekie	1
Jarząbka	2
Króle	2
Majdan Suski	1
Mokrylas	1
Modlinek	0
Przedświt	2
Przyborowie	2
Rososz	0
Ruda	5
Rynek	1
Rząśnik Majdan	4
Rząśnik Szlachecki	0
Rząśnik Włociański	2
Trynosy	4
Trynosy Osiedle	0

<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba stanowisk</i>
Ulasek	1
Wąsewo	10
Wąsewo Kolonia	7
Wąsewo Lachowiec	0
Wysocze	3
Zastawie	5
Zgorzałowo	2
RAZEM	3,84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 14 Mapa miejscowości, w których występuje największa liczba stanowisk archeologicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Ostatnim wskaźnikiem uwzględnionym w niniejszej analizie jest liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Tylko na terenie 6 miejscowości mieszkańcy mają możliwość korzystania z sieci kanalizacyjnej. Tym samym, obszary kryzysowe stwierdzono we wszystkich miejscowościach, gdzie sieć taka nie istnieje.

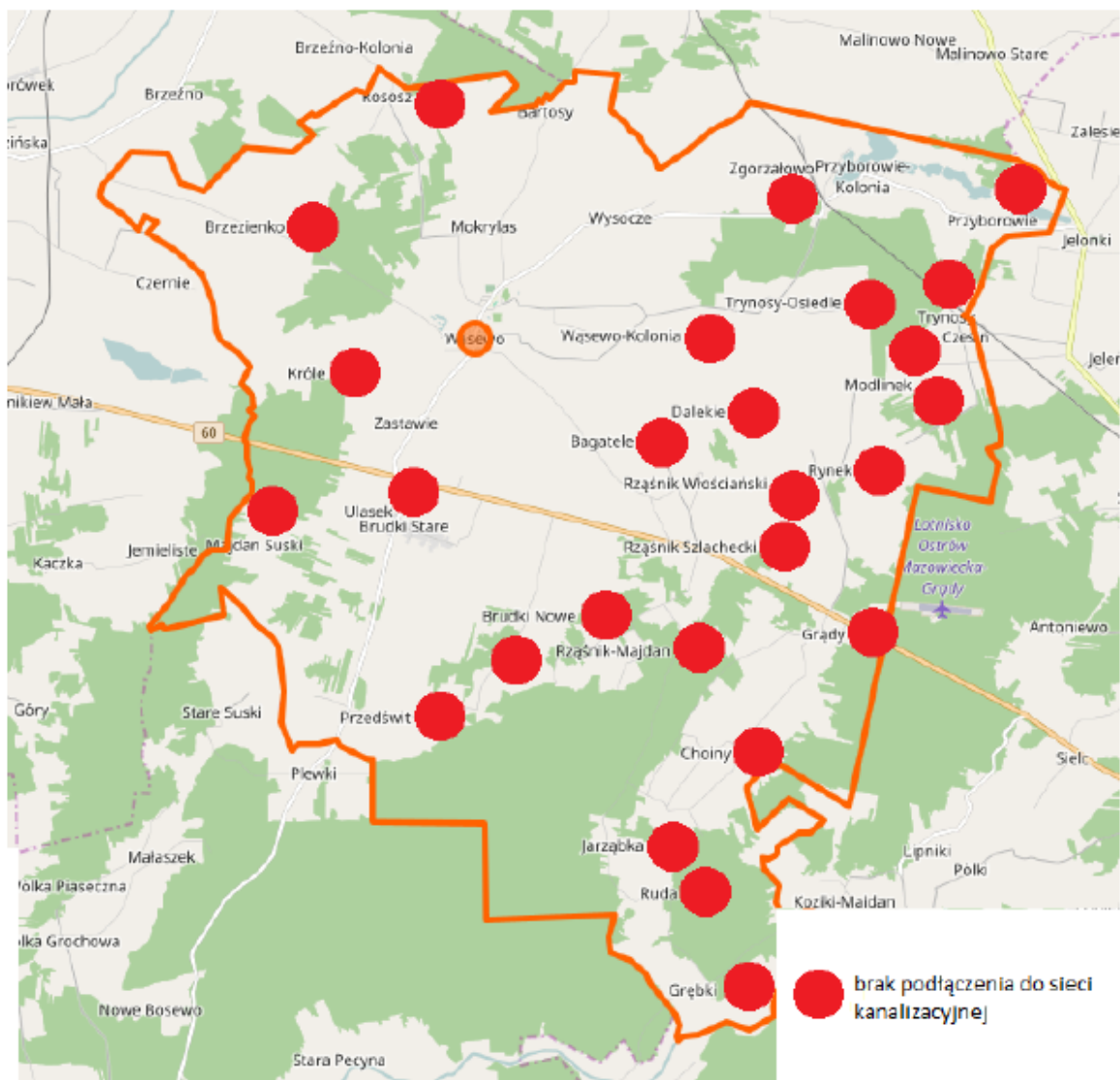
Tabela 23 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

<i>Miejscowość</i>	<i>udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)</i>
Bagatele	0,00
Bartosy	80,95
Brzezienko	0,00
Brudki Nowe	0,00
Brudki Stare	76,38
Choiny	0,00
Grądy	0,00
Grębki	0,00
Czesin	0,00
Dalekie	0,00
Jarząbka	0,00
Króle	0,00
Majdan Suski	0,00
Mokrylas	99,36
Modlinek	0,00
Przedświt	0,00
Przyborowie	0,00
Rososz	0,00
Ruda	0,00
Rynek	0,00
Rząśnik Majdan	0,00
Rząśnik Szlachecki	0,00
Rząśnik Włociański	0,00
Trynosy	0,00
Trynosy Osiedle	0,00
Ulasek	0,00
Wąsewo	119,52
Wąsewo Kolonia	0,00
Wąsewo Lachowiec	0,00

Miejscowość	udział ludności (przeliczenie na 100 mieszkańców)
Wysocze	76,19
Zastawie	65,16
Zgorzałowo	0,00
RAZEM	16,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Rysunek 15 Mapa miejscowości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

5. ANALIZA SWOT

Celem analizy SWOT (strengths-weaknesses-opportunities-threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego podmiotu. Następnie należy posegregować je w cztery grupy:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które stanowią atuty, zalety, przewagę analizowanego podmiotu
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”) - czynniki wewnętrzne, cechy, które są słabszą stroną analizowanego podmiotu, bariery, wady
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają szansę korzystnej zmiany analizowanego podmiotu
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”) - czynniki zewnętrzne, cechy otoczenia, które stwarzają niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych dla analizowanego podmiotu

Analiza SWOT bazuje na identyfikacji poszczególnych czynników za pomocą kryterium czasu ich występowania (obecne/ przyszłe) i charakteru oddziaływania danego czynnika (pozytywne/negatywne). Ze względu na zakres przedmiotowy i cel opracowania dokumentu zdecydowano się przyjąć założenia:

- mocne strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny;
- słabe strony uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter wewnętrzny i negatywny;
- szanse uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny;

- zagrożenia uznaje się wyłącznie te czynniki, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

Tabela 24 Analiza SWOT

ROZWÓJ PRZESTRZENNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • gęsta sieć dróg, • występowanie drogi krajowej nr 60 - umożliwia połączenia międzyregionalne, • dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, • duży udział lasów, • przynależność do obszaru „Zielone Płuca Polski”, • dobrze rozwinięty system wodociągowy, kanalizacyjny i sieci gazowej, • bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • niska klasa dróg, • brak centralnego sytemu grzewczego, • brak infrastruktury turystycznej, • znaczne przekształcenia rzeźby terenu w wyniku wydobywania złóż kruszyw naturalnych, • jednorodny obszar typu rolniczego,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja dróg, • dynamiczny rozwój zasobów mieszkaniowych, • wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju turystyki, 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprzygotowywanie obszarów pod nowe inwestycje, • tendencja wzrostu powierzchni rolnych, przy równoczesnym zastoju rozwoju gruntów zabudowanych i zurbanizowanych,
ROZWÓJ SPOŁECZNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewniona edukacja (do poziomu gimnazjum), 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby ludności, • starzejące się społeczeństwo,

ROZWÓJ PRZESTRZENNY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • aktywna działalność instytucji pozarządowych, • zapewniona podstawowa opieka zdrowia, • zapewniona opieka społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby uczniów w palcówkach edukacyjnych, • wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • imigracja osób za obszaru gminy, • poszerzenie oferty instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, • pozyskanie funduszy europejskich na prowadzenie większej liczby szkoleń, warsztatów, zajęć aktywizujących itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągły spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, • coraz wyższe saldo migracji wewnętrznych, • negatywne wahania współczynnika skolaryzacji,
ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • ochrona dorobku kultury, • duża liczba przedsiębiorstw z sektora prywatnego, • występowanie dużej liczby gospodarstw zajmujących powyżej 15 ha, • użytki rolne utrzymywane w dobrej kulturze, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dużych przedsiębiorstw, • brak nowych miejsc pracy, • bardzo mała liczba przedsiębiorstw z sektora publicznego, • brak wsparcia dla młodych i/lub nowych przedsiębiorców ze strony samorządu lokalnego,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • polepszenie promocji gminy poza jej granicami, • likwidacja bezrobocia, 	<ul style="list-style-type: none"> • monokultura upraw – w zasiewach przewaga zbóż, • wahania w liczbie osób pracujących,

Źródło: opracowanie własne.

6. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

Zgodnie z ustawą i wytycznymi, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym, to obszar na którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, przy jednoczesnym współwystępowaniu problemów gospodarczych, środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych.

Analiza wskaźnikowa objęła takie kategorie danych, jak: osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy, osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy, liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo, liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba stanowisk archeologicznych, liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko, liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba wniosków o dożywianie w szkole, koncentracja zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych, liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Obszary wskazane zostały jako problemowe w przypadku, kiedy wartość wskaźnika przypadającego na dany obszar był gorszy (niekorzystny) w stosunku do średniej dla gminy. Wartości wskaźników dla poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25 Delimitacja obszarów kryzysowych – podsumowanie analizy wskaźnikowej

Miejsco wość	Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy	Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy	Liczba osób żyjących w ubóstwie i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba osób niepełnosprawnych i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminy Wąsewo	Liczba osób z bezradnością i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba kradzieży w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba kradzieży z włamaniem w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba bójek i pobić w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba zdarzeń przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba stanowisk archeologicznych	Liczba zabytków nieruchomych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko	Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wniosków o dożywianie w szkole	Koncentracja zinventaryzowanych wyrobów azbestowych	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba obszarów kryzysowych
Bagatele	2,40	0,00	6,40	0,80	4,80	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	9	2	4	0,00	7	Tak	0,00	4
Bartosy	2,38	1,19	4,76	2,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,95	0	0	0	0,00	3	Nie	80,95	0
Brzezinko	5,31	3,38	3,38	1,93	3,38	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45	3	0	2	0,00	7	Nie	0,00	4
Brudki Nowe	4,11	1,37	16,44	2,74	16,44	0,00	0,00	0,00	0,00	1,37	5	1	2	0,00	10	Tak	0,00	6
Brudki Stare	4,85	1,29	6,80	3,24	2,59	0,00	0,32	0,00	0,65	3,88	6	2	4	0,65	14	Nie	76,38	8
Choiny	4,44	0,00	6,67	4,44	0,00	2,22	0,00	0,00	0,00	0,00	8	1	1	0,00	2	Nie	0,00	6
Grądy	4,96	1,24	5,79	4,13	4,55	0,41	0,00	0,00	0,00	4,13	3	3	7	0,41	9	Nie	0,00	8

Grębki	8,47	1,69	11,86	3,39	10,17	0,00	0,00	0,00	0,00	6,78	7	2		0,00	6	Nie	0,00	7
Czesin	2,30	0,00	3,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,15	0	1	3	0,00	2	Nie	0,00	3
Dalekie Jarząbka	1,25	0,00	12,50	2,50	8,75	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	1	4	0	0,00	7	Tak	0,00	5
Króle	6,15	4,62	6,15	1,54	9,23	0,00	0,00	0,00	0,00	1,54	2	0	0	0,00	4	Nie	0,00	5
Majdan Suski	5,17	3,45	15,52	6,90	5,17	0,00	1,72	0,00	0,00	0,00	1	1	0	0,00	6	Nie	0,00	7
Mokrylas	0,00	1,27	2,55	0,00	3,18	0,00	0,00	0,00	0,64	1,27	1	5	1	0,00	5	Nie	99,36	3
Modliniek	0,00	0,00	8,00	0,00	0,00	1,33	0,00	0,00	0,00	4,00	0	0	1	0,00	5	Nie	0,00	2
Przedświt	5,92	0,70	7,67	2,79	2,09	0,00	0,00	0,00	0,00	2,79	2	3	2	0,00	26	Nie	0,00	5
Przyborowie	3,27	1,40	1,40	0,93	2,80	0,47	0,00	0,00	0,00	3,74	2	0	1	0,00	3	Nie	0,00	2
Rososz	3,06	2,04	14,29	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	3,06	0	8		0,00	14	Nie	0,00	6
Ruda	8,93	1,79	12,50	7,14	16,07	0,00	0,00	0,00	0,00	3,57	5	4	1	0,00	3	Nie	0,00	8
Rynek	2,78	2,78	8,33	2,78	9,72	1,39	0,00	0,00	0,00	1,39	1	1	2	0,00	5	Nie	0,00	6
Rząśnik Majdan	4,44	1,11	12,22	4,44	8,89	0,00	0,00	0,00	0,00	1,11	4	0	2	0,00	12	Nie	0,00	8
Rząśnik Szlachecki	1,59	0,79	11,11	2,38	7,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0	0	0	0,00	8	Nie	0,00	5
Rząśnik Włociański	3,25	0,81	8,94	4,88	6,50	0,00	0,81	0,00	0,00	3,25	2	0	5	0,00	14	Nie	0,00	7

Trynosy	17,50	6,25	7,50	1,25	11,25	3,75	0,00	0,00	1,25	1,25	4	2	1	0,00	6	Nie	0,00	8
Trynosy Osiedle	0,41	0,00	13,82	7,32	7,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	0	0	4	0,00	10	Nie	0,00	7
Ulasek	3,70	1,23	11,11	3,70	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1	0	0	0,00	4	Nie	0,00	5
Wąsewo	8,98	2,42	2,25	1,55	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	6,22	10	4	7	0,17	7	Nie	119,52	6
Wąsewo Kolonia	0,84	0,84	5,88	2,52	3,36	0,00	0,00	0,00	0,00	1,68	7	0	3	0,00	9	Nie	0,00	5
Wąsewo Lachowicz	2,38	2,38	9,52	7,14	9,52	0,00	0,00	0,00	0,00	2,38	0	0	0	0,00	3	Nie	0,00	6
Wyszczew	4,29	2,38	5,24	0,48	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00	1,43	3	6	0	0,00	7	Nie	76,19	4
Zastawie	3,62	0,45	5,88	3,62	1,36	0,00	0,00	0,00	0,45	4,07	5	2	6	0,00	8	Nie	65,16	5
Zgorzałowo	5,93	4,44	5,93	2,22	2,22	0,00	0,00	0,74	1,48	2,96	2	0	0	0,00	7	Nie	0,00	5
Średnia	4,23	1,68	8,17	2,79	5,92	0,38	0,09	0,02	0,14	2,45	3,84	2,89	2,95	0,04	7,34	-	16,17	Odchylenie standardowe = 4

Źródło: Opracowanie własne

7. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z ustawą i wytycznymi, obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym, to obszar na którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, przy jednoczesnym współwystępowaniu problemów gospodarczych, środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych. Rozpatrując powyższe wymogi, szczególne natężenie tychże zjawisk zaobserwować można na terenie 24 miejscowości wchodzących w skład gminy:

Brudki Nowe, Brudki Stare, Choiny, Grądy, Grębki, Dalekie, Jarząbka, Króle, Majdan Suski, Przedświt, Roszosz, Ruda, Rynek, Rząśnik Majdan, Rząśnik Szlachecki, Rząśnik Włociański, Trynosy, Trynosy Osiedle, Ulasek, Wąsewo, Wąsewo Kolonia, Wąsewo Lachowiec, Zastawie, Zgorzałowo.

Dla ww. miejscowości liczba obszarów kryzysowych przekroczyła odchylenie standardowe dla gminy ogółem (odchylenie standardowe wyniosło 4, tj. za obszary zdegradowane uznano miejscowości, dla których liczba obszarów kryzysowych była wyższa, czyli wyniosła minimum 5).

8. WYZNACZENIE OBSZARU DO REWITALIZACJI

Zgodnie z Ustawą obszarem rewitalizacji nazywa się obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego i cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym i/lub technicznym). Nie może być on większy niż 20% powierzchni gminy oraz nie może go zamieszkiwać więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Jednocześnie, może zostać podzielony na podobszary – w tym nieposiadające wspólnych granic. Co więcej, tereny niezamieszkałe (tj. tereny przemysłowe (także wydobywcze), powojenne oraz pokolejowe) mogą podlegać rewitalizacji jedynie w przypadku, gdy prowadzone na nich działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym¹⁸.

Ze względu na ograniczenia ludnościowo-powierzchniowe wynikające z zapisów Ustawy, obszar nie można do obszaru rewitalizacji zaliczyć całego wyznaczonego obszaru zdegradowanego, ze względu na znaczne przewyższanie powyższych kategorii. Z tego względu, biorąc pod uwagę lokalną charakterystykę, natężenie poszczególnych problemów, opinie ekspertów i możliwości rozwoju poszczególnych miejscowości, do obszaru rewitalizacji zaliczono:

- Wąsewo,
- Trynosy-Osiedle,
- Rynek,
- Grądy.

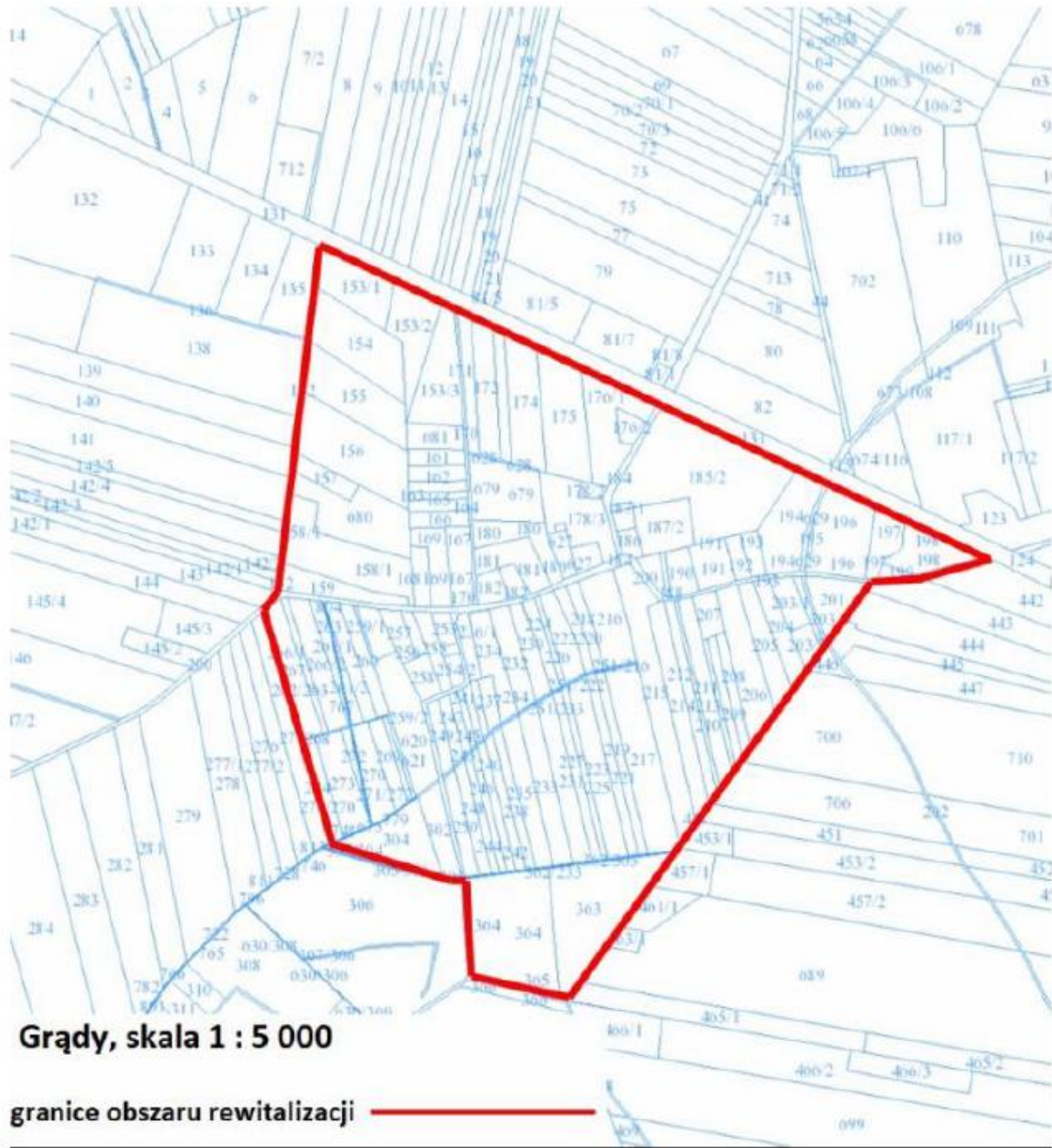
Z racji występowania znacznej powierzchni terenów niezamieszkałych, jako obszar rewitalizacji wskazano część z ww. sołectw, tj. obszary zamieszkałe. Powyższy obszar zamieszkuje 25,4% mieszkańców gminy Wąsewo, a łączna powierzchnia wynosi 6,8km², co stanowi 5,7% powierzchni gminy.

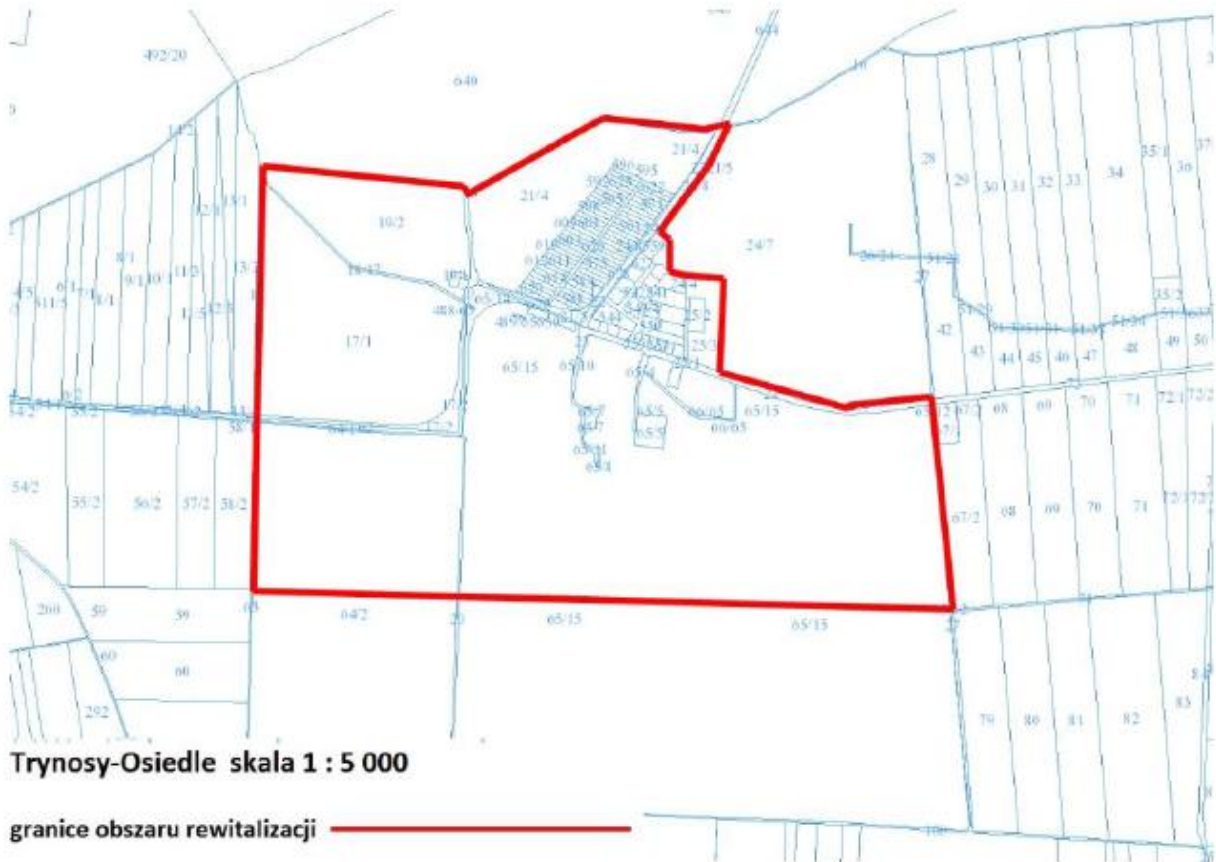
¹⁸ Art. 9 Ustawy z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Poniżej przedstawiony został zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.

9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015.....	16
Tabela 2. Porady lekarskie udzielone w placówce medycznej w Wąsewie w latach 2012-2015.	19
Tabela 3. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem ubóstwa w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015	23

Tabela 4. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem niepełnosprawności w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015	25
Tabela 5. Liczba rodzin i osób zmagających się ze zjawiskiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Wąsewo w podziale na miejscowości w latach 2010-2015	26
Tabela 6. Struktura podmiotów gospodarczych ze względu na klasyfikację PKD W Gminie Wąsewo w 2015 r.	33
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w gminie w 2015 r.	34
Tabela 8. Użytkowanie gruntów na terenie gminy	35
Tabela 9. Powierzchnia zasiewów na gruntach ornych	36
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy w latach 2010-2014	47
Tabela 11. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje	47
Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w 2014 r.	53
Tabela 13. Odpady komunalne zmieszane, tj. niepoddanych selekcji, zebrane w ciągu roku	55
Tabela 14. Liczba przestępstw i ich udział w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy Wąsewo w 2015 r.	70
Tabela 15 Osoby bezrobotne w przeliczeniu na 100 mieszkańców	73
Tabela 16 Osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców	76
Tabela 17 Liczba przyznawanych świadczeń 500+ na pierwsze dziecko w poszczególnych miejscowościach gminy Wąsewo	79
Tabela 18 Liczba skierowań na leczenie odwykowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	82

Tabela 19 Liczba wniosków o dożywianie w szkole w podziale na poszczególne miejscowości gminy Wąsewo	85
Tabela 20 Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	88
Tabela 21 Liczba zabytków nieruchomych na terenie poszczególnych miejscowości	92
Tabela 22 Liczba stanowisk archeologicznych na terenie poszczególnych miejscowości	95
Tabela 23 Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	98
Tabela 24 Analiza SWOT	101
Tabela 25 Delimitacja obszarów kryzysowych – podsumowanie analizy wskaźnikowej	104
Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	7
Rysunek 2. Położenie Gminy Wąsewo w województwie mazowieckim	50